

2026/2. SZÁM

agráriium

AGRÁRMENEDZSEREK ÉS MEZŐGAZDASÁGI VÁLLALKOZÓK MAGAZINJA

KORSZERŰ AGRÁRSZAKMAI ISMERETEK GYAKORLATI TUDÁSTÁR

GYORSAN ELÉRHETŐ, FÓKUSZÁLT, LÉNYEGRE TÖRŐ DIGITÁLIS
KIADVÁNYOK A SZAKTUDÁS KIADÓ KÍNÁLATÁBAN

CSAK EGY KATTINTÁS A MEGOLDÁS!

www.szaktudas.hu

**Frissen
szedve,
neked
termelve.**

szentesivaganyok.hu

**Rendeld hához
a dél-alföldi frissességet
a Szentesi Vagányok
webshopon!**

Délalföldi Kertészek Szövetkezete
H-8400 Szentes, Szarvaski út 3/B.

+36 63 311 411 | info@dalkertesz.hu | dalkertesz.hu

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Prof. Dr. Jávor András
Debreceni Egyetem

Dr. Kapronczai István

AKI nyugalmazott főigazgató, c. egyetemi tanár

Dr. Konrád Szilárd

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

Dr. Tóth László

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

FŐSZERKESZTŐ

Hajtun György

KIADJA

Szaktudás Kiadó Ház Zrt.

1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 36/B

FELELŐS KIADÓ

Farkas Tamás, vezérigazgató

LAPALAPÍTÓ

Farkas József, elnök

LAPTERV

Gerse László

Megjelenik

a www.agrarium7.hu weboldalon

HU-ISSN 1215-8380

TARTALOM

18

Árpád-Agrár Zrt.: a Napfény, a termálenergia és a szakértelem fellegvára

TEJÁGAZAT

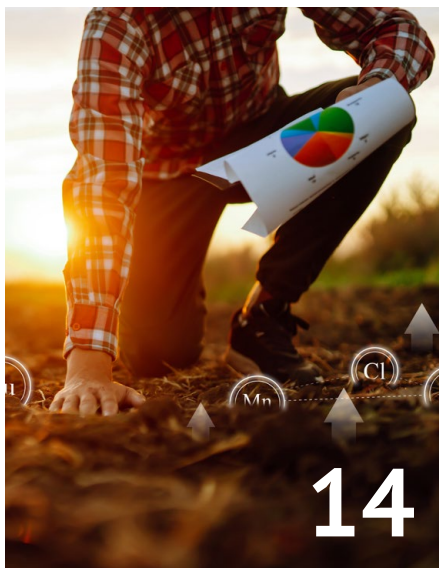
6 | Termelői szemmel a tejpiacon válságról

AGRÁRHITELEZÉS

8 | Adaptáció vagy növényváltás?
10 | Agrárgarancia támogatja a mezőgazdaság megújulását

TALAJÉLET

11 | A termés maximalizálása és a talajmegújítás természetes motorjai
12 | Meg kell állítani a talajok káros folyamatait
14 | A talaj az alap, építeni és védeni kell a stabil és fenntartható termelés érdekében

14

ÖKOGAZDÁLKODÁS

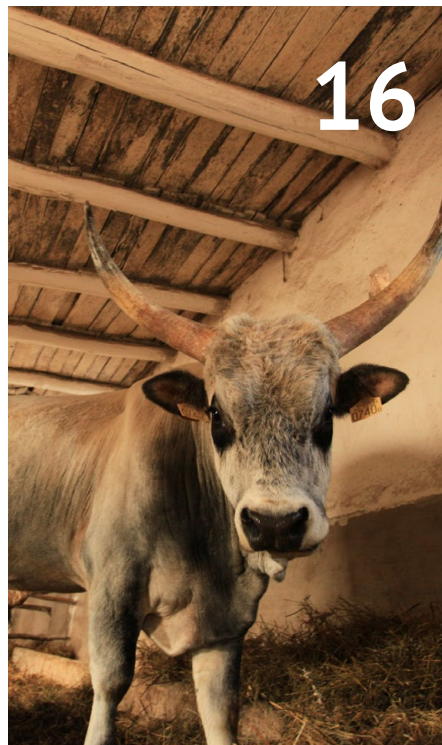
16 | A biogazdálkodás elkötelezett hívei

KERTÉSZET

18 | Árpád-Agrár Zrt.: a Napfény, a termálenergia és a szakértelem fellegvára

ÉLELMISZERIPAR

21 | Az ASP és az import megállítása dönti el a sertésszektor jövőjét

16

NÖVÉNYTERMESZTÉS

22 | Nagykun 2000 Mg. Zrt. a legnagyobb hazai rizstermesztő és feldolgozó

BORÁSZAT

25 | Az arany színű sárgaság: egyedül nem megy

AGRÁRGAZDASÁG

26 | A Breier Farm a Pilis régió mintagazdasága

INNOVÁCIÓ

30 | Precíziós vadkárelhárítás ökológiai felelősséggel: Innováció és kombinált védelem a Doxmand-tól

E LAPSZÁMUNK SZAKMAI PARTNEREI:

- Alpha-Vet Kft.
- AVHGA
- Árpád-Agrár Zrt.
- Biopol Kft.
- Breier Farm Kft.
- Doxmand Kft.
- Martonyi Öko Agrár Kft.
- Nagykun 2000 Mg. Zrt.
- Senit Kft.

Tisztelt Olvasó!

Aprilis 13.-án új korszakra ébredt Magyarország. A fiatal korosztály a politikai rendszer megváltoztatására adott felhatalmazást a TISZA Pártnak, mégpedig kétharmados többségi győzelemmel. Hogy milyen változások várhatók, arról még korai beszélni, ezért mi továbbra is maradunk a szakmánál. Az időjárás, a klímaváltozás ugyanis nem politikai kérdés, viszont az agrárium eredményessége az időjárástól függ.

A precíziós gazdálkodás elképzelhetetlen a talaj ismerete nélkül, mivel a táplálkozási láncban (a földtől az asztalig) az elmúlt ötven-száz évben súlyos problémák keletkeztek. Az a súlyos tápanyag hiány, ami az ételünkben van, és az allergén betegségek kiváltásának az egyik oka az, hogy a talajokat kimerítettük, tönkretettük. A talajélet helyreállítása a jövő mezőgazdaságának kulcsa, a jövő mezőgazdasága a talajélet helyreállításával kezdődik. Az évtizedekig tartó leegyszerűsített termelési szerkezet, a monokultúra, a szerves trágya hiánya folyamatosan szegényítette a talajok természetes életét, a klímaváltozással együtt járó vízhiány pedig az ország nagy részén veszteségre fordította a növénytermelést. Aki tanulmányozta Kemenes Ernő professzor munkásságát, számíthatott erre, mert ő a talajművelés alapvető céljának a talajéletesség megteremtését, a talaj tartós, morzsás szerkezetének kialakítását nevezte.

Egykor, a hagyományos paraszti gazdálkodás idején ez így is volt, hiszen a növénytermesztés az állati trágyát használta, az állattenyésztés pedig a takarmányt, az alomszalmát. A rendszerben nem keletkezett hulladék, a melléktermékek maradéktalanul hasznosultak. Az iparszerű termelési modell következtében a mezőgazdaság két fő ágazata, a növénytermelés és az állattenyésztés azonban elszakadt egymástól. A talajéletet fenntartó természetes anyagok helyett megjelentek a szénalapú energiák, műtrágyák, növényvédőszer. A monokultúrák technológiája miatt elszaporodtak a kártevők, és ezek ellen egyre erősebb és drágább növényvédőszerrel lehet védekezni; a túlzott műtrágyázás pedig savanyította a talajokat.

Az integrált agrártermelés a három modell előnyeit alkalmazza. Visszaállítja a növénytermelés és az állattenyésztés közötti kapcsolatokat. Használja a műtrágyákat, a növényvédőszerket, de ezeket a rendszeres talajvizsgálatok alapján, és a táblákon belül pontosan adagolja. Ehhez van szükség a precíziós eszközökre, technológiákra, amelyekben a magyar mezőgazdaság még nem jár az élen.

A szántóföldeken gazdálkodók már évek óta azt tapasztalják, hogy ingadoznak a termésátlagok. A termelés és a jövedelem biztonságát a költségek tartós növekedése, a felvásárlási árak évenkénti kiszámíthatatlansága is befolyásolja. Nem szokás emlegetni, de a gazdálkodók „bukásját” a földbérleti díjak is csapolják.

A szorult helyzetből kilábalásként szokás emlegetni az öntözést és a termelési szerkezet megváltoztatását. Az viszont nyilvánvaló, hogy az öntözés önmagában nem oldja meg az aszályal összefüggő kockázatot. A vetésszerkezet diverzifikálását érdemes megfontolni a gazdáknak, hiszen választhatnak olyan fajokat, amelyek jobban bírják a szárazságot, rövidebb tenyészidejűek, alacsonyabb költséggel termelhetők. Marad az ökológiai adottságokhoz igazodó – ha úgy tetszik, száraz gazdálkodás – amely mellett a víztározás fejlesztését, a víz talajban tartását, a víztakarékos talajművelést, a precíziós és egyben költségtakarékos gazdálkodást érthetjük. A tudomány azt állítja, hogy a szakmai tudás ehhez már adott, az előző évszázad harmincas éveiben leírták, mit kell tenni a termelőknek száraz időszakokban.

**A TALAJÉLET
HELYREÁLLÍTÁSA
A JÖVŐ MEZŐGAZDASÁGÁNAK
KULCSA, A JÖVŐ
MEZŐGAZDASÁGA
A TALAJÉLET
HELYREÁLLÍTÁSÁVAL
KEZDŐDIK.**

Hajtun György főszerkesztő

Termelői szemmel a tejpiaci válságról

DR. SZIRÁKI BENCE
operatív igazgató

AZ EURÓPAI TEJÁGAZAT AZ ELMÚLT ÉVEK EGYIK LEGSÚLYOSABB PIACI KRÍZISÉT ÉLI. A 2025 VÉGÉN KIBONTAKOZÓ FOLYAMATOK OLYAN GYORS ÉS MÉLY ÁRZUHANÁST HOZTAK, AMELYRE RÉGÓTA NEM VOLT PÉLDA AZ ÁGAZATBAN. A NYERSTEJ FELVÁSÁRLÁSI ÁRA RÖVID IDŐ ALATT A KORÁBBI, LITERENKÉNT MINTEGY 200 FORINTOS SZINTRŐL SOK ESETBEN JANUÁRRÁ 60-80 FORINT KÖZÉ ESETT VISSZA, AMI MÁR MESSZE AZ ÖNKÖLTSÉGI ÁR ALATT VAN. A SPOT PIACON – VAGYIS AZ ELŐRE LE NEM SZERZŐDÖTT, NAPI ÁRAS ÉRTÉKESÍTÉSBEN – EGYES ÜGYLETEK ENNÉL IS ALACSONYABB SZINTEN KÖTTETEK. A KIALAKULT HELYZETET **DR. SZIRÁKI BENCÉVEL**, A DÓZSA MEZŐGAZDASÁGI ZRT. OPERATÍV IGAZGATÓJÁVAL ELEMEZZÜK, AKI TERMELŐI OLDALRÓL RÁLÁT A VÁLSÁG MINDENNAPI HATÁSAINA.

Igazgató úr, több, mint egy évtizede ismerjük egymást, így pontosan tudom, hogy Ön az elmúlt években az állattenyésztésben, a haltermelésben, valamint az agrárágazati érdekképviseleti munkában is szép eredményeket ért el, és jelentős vezetői tapasztalatokat szerzett. Mióta dolgozik a Dózsa Mezőgazdasági Zrt.-nél?

Hat hónapja operatív igazgatóként dolgozom Bács-Kiskun vármegyében, a Dózsa Mezőgazdasági Zrt.-nél, ahol csaknem 2000 hektár növénytermesztési terület és egy 900 egyedet számláló tejelő szarvasmarha-ágazat működését irányítom. Termelőként a válság egészen más perspektívából látszik, mint a

statisztikákból. Az elmúlt évtizedben a mezőgazdaság több területén is dolgoztam, de ilyen gyors és mély piaci visszaeséssel még nem találkoztam. A jelenlegi helyzet egyértelműen válságmenedzsmenetet igényel a gazdaságok részéről.

Kik, melyik termelők vannak a legnehezebb helyzetben?

A legnehezebb helyzetben azok a tejtermelők vannak, akiknek már 2025 végén lejárt a feldolgozókkal kötött szerződésük. De komoly bizonytalanság előtt állnak azok a gazdaságok is, amelyeknek a szerződése most, március végén fut ki. A még

érvényben lévő szerződések sem jelentenek valódi biztonságot, hiszen a felvásárlási árak ezekben az esetekben is folyamatosan csökkennek. A szerződések jelentős részét az EU-27 nyerstejéhez kötött képletek alapján számolják el, így a piaci áruhanás néhány hónapos késéssel ezekben a konstrukciókban is megjelenik majd.

Mi okozta ezt a lejtmenetet, negatív hullámot?

A jelenség mögött alapvetően az európai tejtútermelés áll. Az Európai Unióban jelenleg több tejet termelnek, mint amennyit a belső piac és az exportpiacok képesek felvenni. A helyzetet

tovább súlyosbította, hogy Kína 2025 végén (a kínai autókra kiszabott uniós vámok ellentételezéseként) 21,9–42,7 százalék közötti ideiglenes vámot vetett ki egyes európai tejtermékekre, ami jelentős mennyiségű exportárut tartott vissza az EU piacán. Az így kialakult készletfelhalmozódás további nyomást gyakorolt az árakra. Egyelőre nem látszik a válság vége, ezért egyre világosabb, hogy a helyzet kezeléséhez európai uniós szintű piaci beavatkozásra is szükség lesz.

Milyen árak alakultak ki?

A spot ár alakulása jól mutatja a trendet: 2026 első negyedévében a milánói spot piacon a nyers-tej ára 0,22–0,27 euró/liter körül alakult, és az EU-27 átlagos felvásárlási ára – néhány hónapos késéssel – jellemzően követi ezt a pályát. A magyar termelők számára ez azt jelenti, hogy sok gazdaságban a ténylegesen realizálható ár – a szállítási költségek levonása után – 60–70 Ft/liter körül alakulhat, ami az önköltségi ár mindössze 35–40 százaléka. A probléma ráadásul nem pusztán az árakról szól. Több feldolgozó szerződés lejár, és egyes gazdaságok számára már az is kérdés, hogy egyáltalán átvesszik-e a megtermelt tejet áprilisban. Ez a bizonytalanság az egész ágazat működését alapjaiban érinti.

Gondolom, a klímaváltozás is beleszól a gazdálkodás eredményének alakulásába...

Természetesen. A klímaváltozás negatív hatással már évről-évre meg kell küzdeni, s ez szintén sok bizonytalan tényezőt generál a mezőgazdasági termelésben. A termelési környezetet tovább nehezíti, hogy a téli csapadék ellenére a talajból továbbra is jelentős mennyiségű víz hiányzik, ami a takarmánynövények termesztését is bizonytalanná teszi a 2026-os szezonban.

Mit tesznek a károk csökkentése érdekében?

Az elmúlt hónapokban a vállalatnál átfogó racionalizálási folyamatot indítottunk el. Ennek célja kettős: egyrészt az azonnali költségsökkentés, másrészt a hosszú távú versenyképesség megőrzése. A folyamat több területet érint: racionalizáljuk az állatállomány méretét, szerkezetét, felülvizsgáljuk a takarmányozási rendszert, javítjuk a termelési folyamatok hatékonyságát, és persze mindent megteszünk a költségsökkentésért is. Ezek a lépések sok esetben nehéz döntésekkel járnak, de jelen piaci környezetben elkerülhetetlenek. Egy tejtermelő gazdaság jövedelmezősége ma már sokkal inkább a hatékonyságon múlik, mint valaha. Ma már nem az a kérdés, hogy ki tud több tejet termelni – hanem az, hogy ki tud hatékonyabban.

Önök mit gondolnak a fejlesztésekről? Elhagyhatók-e vagy sem?

Szó sincs a fejlesztések elhagyásáról, mert a válság idején sem szabad lemondani a fejlődésről. Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a racionalizálás nem jelent visszavonulást. Éppen ellenkezőleg,

A LEGNEHEZEBB HELYZETBEN AZOK A TEJTERMELŐK VANNAK, AKIKNEK MÁR 2025 VÉGÉN LEJÁRT A FELDOLGOZÓKKAL KÖTÖTT SZERZŐDÉSÜK.

Azok a gazdaságok, amelyek a jelenlegi helyzetben feladják a fejlesztési terveiket, hosszú távon még nehezebb helyzetbe kerülhetnek. A Dózsa Zrt.-nél 2024-ben adtuk át az új fejházat, amely jelentős technológiai előrelépést jelentett az állattenyésztési ágazat számára. Az ilyen beruházások nemcsak a termelési hatékonyságot növelik, hanem javítják az állattól és munkaszervezési feltételeket is. A jövőbeni fejlesztési terveinkről sem mondtunk le. Ellenkezőleg: „csőre vannak töltve” azok a beruházások, amelyek a termelékenység növelését szolgálják.

Az agráriumban ugyanis a versenyképesség kulcsa a folyamatos modernizáció és a hatékonyság növelése. A következő években azok a gazdaságok maradhatnak stabilak, amelyek képesek növelni az egy állatra jutó termelést, képesek optimalizálni a takarmányfelhasználást és csökkenteni az egységnyi termékre jutó költséget. A technológiai fejlesztésekkel javítani kell a munkaerő hatékonyságát. Aki nem fejleszt, és nem növeli a hatékonyságot, az a jelenlegi piaci környezetben könnyen lemaradhat.

A beszélgetésünk elején már említette, hogy inkább előbb, mint utóbb a helyzet kezeléséhez európai uniós szintű piaci beavatkozásra is szükség lesz. Mire gondolt?

Arra, hogy a tejpiaci válság nem kizárólag a termelők problémája, hiszen az egész élelmiszerláncot, a feldolgozóipartól a kereskedelmen át a fogyasztóig érinti a tejaválság. Az utóbbi időszakban a kiskereskedelem erős árversenyt kezdett a fogyasztókért, amelynek következtében a bolti magyar 1,5%-os UHT tej ára sok esetben tíz évvel ezelőtti szintre csökkent. Nem ritka a 200 forint alatti literenkénti ár. Miközben a fogyasztók számára ez kedvező, a termelői oldalon komoly bevételekiesést okoz. Ezért különösen fontos, hogy a tejágazat szereplői – termelők, feldolgozók és kereskedők – párbeszédet folytassanak a fenntartható működés érdekében. Emellett a fogyasztói döntéseknek is van jelentőségük: a hazai tej és tejtermékek választásával közvetlenül támogatjuk a magyar tejtermelő gazdaságok megmaradását.

Ön szerint mikor látható a válságalagút vége?

A következő hónapok kulcsfontosságúak lesznek az európai tejágazat számára. Ha a túltermelés és az exportpiaci problémák nem rendeződnek, több gazdaság számára a 2026-os év komoly próbatételt jelenthet. Ugyanakkor a mezőgazdaság története azt mutatja, hogy az ágazat képes alkalmazkodni a legnehezebb helyzetekhez is. A tejtermelés hosszú távon továbbra is stratégiai jelentőségű élelmiszer-termelési ágazat marad. Én hiszek abban, hogy termelőként a jelenlegi válság ellenére sem adjuk fel a terveinket. Dolgozunk, racionalizálunk, fejlesztünk – mert hiszünk, hogy aki képes alkalmazkodni és hatékonyabbá válni, az a következő konjunktúra idején erősebb pozícióból indulhat.

H. Gy.

Adaptáció vagy növényváltás?

...avagy mire számítson az, aki a jövőben kukoricát szeretne termeszteni Magyarországon?

Magyarországon az elmúlt 30 évben 23 alkalommal volt aszályos állapot, ebből 8 évben az ország területének 80 százalékát érintette a szárazság. A csapadékhiányt tovább fokozza, hogy ezzel egyidejűleg sokkal több víz is elpárolog. A magyarországi felmelegedés meghaladja a globális átlagot, a nyári hőmérsékletek emelkednek a legdinamikusabban. Magyarországon a kukorica termésát-

lagát vizsgálva az elmúlt tíz évben 148 százalék volt a legrosszabb és a legjobb év közötti különbség, míg búzánál ugyanerre az időszakra országos átlagban „csak” 33 százalék volt a termésingadozás. Az Alföld különösen kiszolgáltatott, a vezető kultúrák termésbizonytalansága a jövedelmezőséget alapjaiban kérdőjelezi meg.

KORÁBBAN STABILAN 1 MILLIÓ HEKTÁRON FOLYT KUKORICATERMESZTÉS HAZÁNKBAN, 2025-BEN EZ MÁR LECSÖKKENT 770 EZER HEKTÁRRÁ.

Korábban stabilan 1 millió hektáron folyt kukoricatermesztés hazánkban, 2025-ben ez már lecsökkent 770 ezer hektárra. Ezzel egyidejűleg ciroktermőterület-növekedésről beszélhetünk, hiszen a 2010-es évek elején körülbelül 5 ezer hektáron termeszítették. A 2019-2020-as években pedig átlagosan 23 ezer hektáron, jelenleg a silócirokkal együttesen nagyjából 45 ezer hektár területen foglalkoznak vele a gazdálkodók.

„Ez nem mással, mint a vízzel, pontosabban annak hiányával magyarázható, ugyanis az elmúlt 15 évben a legnagyobb korlátozó tényezővé lépett elő. Már nem átmeneti gondról beszélünk, együtt kell élni a vízhiány okozta nehézségekkel.” - mondta Szabó István, az OTP Agrár igazgatója.

A termelőknek az éghajlati-időjárási tényezőkre túl sok ráhatása nincs, egyedül a vízellátottság, azaz a kukorica vízigénye korrigálható öntözés alkalmazásával egy bizonyos mértékig. A kukorica öntözése során már nem feltétlenül a hozamfokozás a cél, sokkal inkább a termésbiztonság. A vízjogi engedéllyel rendelkező terület olyan 200 ezer hektár körül van, amelyből évről-évre 100-130 ezer hektár kerül ténylegesen megöntözésre. Mindez azt jelenti, hogy nem tud minden kukoricaterület öntözhetővé válni, de ahol elérhető, ott nem kérdés a szükségessége. Ugyanakkor megjegyeznénk, hogy az öntözés nem csodaszer, hiszen egyrészt nem képes kiváltani a természetes csapadékot, másrészt egyre gyakoribb az olyan légköri aszály, amely kivédhetetlen.

„Véleményem szerint napjainkban már alapos tervezést igényel a kukoricatermesztés, és aki ragaszkodik a korábbi, berögzült sémákhoz, nem tanul, nem alkalmazkodik a természetstechnológiával, a hibridhasználat, annak talán más növényfaj termesztésére kell áttérni az aszályal súlyosan érintett területeken.” - emelte ki Szabó István.

Az adott környezeti feltételekhez kell megválasztani a termelőknek a megfelelő tulajdonságokkal rendelkező hibridet, illetve az alkalmazott technológiákat. Azon termelők, akik napjaink klimatikus anomáliái mellett eredményesen termesztnek kukoricát hazánkban, nemcsak magas technológiai fegyverrel, profiként teszik ezt, de kellően tudatosak is ahhoz, hogy a piacra vagy a termelési költségek változására időben tudjanak reagálni.

A termelők a saját bőrükön érzékelik, hogy „a víz az úr”, ezért megkerülhetetlen a talaj vízmegtartó képességének növelése. Az elérhető maximális termést nem csupán a tenyészidőszak csapadékmennyisége határozza meg, hanem az őszi és téli időszakban lehullott csapadék is. A talaj akár 500 mm vizet is képes tárolni 200 cm mélységig, azaz a legnagyobb víztározó még mindig maga a talaj. Emiatt különösen fontos élni a különféle vízvisszatartási módszerekkel. Ilyen megoldás például a vetésváltási rendszer helyes kialakítása, a talajművelés nélküli vagy csökkentett művelés alkalmazása, a művelési mélység okszerű és gazdaságilag is kedvező megválasztása, a talajtakarás használata, valamint a felszínborítás mozaikos kialakítása – például szegélylőhelyek vagy nem termelő területek meghagyásával.

A környezeti nyomásokra adott alkalmazkodás magában foglalja a termelési szerkezet átalakítását (aszálytűrő fajták, diverzifikáció), a precíziós technológiák és digitalizáció bevezetését, valamint a gazdaságok méretének és munkaszervezésének módosítását a kockázatkezelés és fenntarthatóság érdekében. A megváltozott körülmények számos területen átalakítják a korábbi gyakorlatot, így a siker ma elsősorban az alkalmazkodóképéségen és a technológiai fejlesztéseken múlik. A megol-

A TERMELŐK A SAJÁT BŐRÜKÖN ÉRZÉKELIK, HOGY „A VÍZ AZ ÚR”, EZÉRT MEGKERÜLHETETLEN A TALAJ VÍZMEGTARTÓ KÉPESSÉGÉNEK NÖVEDELÉSE.

dást a minél pontosabb és megbízhatóbb ismeretek, valamint a „rátermettség” és a tudatos kockázatkezelés együttesen adják.

Az ágazat kiszolgáltatottságát nem feltétlenül a piac működésén keresztül érdemes megközelíteni. A kukorica – és valójában minden mezőgazdasági termék – árát alapvetően a kereslet és a kínálat viszonya befolyásolja, vagyis a termelés és a felhasználás egyensúlya határozza meg. A kukorica sokoldalú felhasználhatósága (takarmányozás, élelmiszeripar, ipari alapanyag stb.) megfelelő minőség esetén stabil keresletet teremt.

A termelők ugyanakkor egyszerre szembesülnek a növekvő költségekkel, a geopolitikai bizonytalanságokkal, a túlermelésből fakadó árcsökkenéssel és a lassuló kereslettel. Ebben a környezetben a passzivitás egyre nagyobb kockázatot jelent. A versenyképesség fenntartásához olyan döntésekre van szükség, amelyek növelik a gazdaság rugalmasságát, átláthatóságát és alkalmazkodóképességét.

„Két fontos tényezőt emelnék még ki, ami alapjaiban meghatározza a kukoricatermesztés életképességét termelői oldalról, ez a profit és az éghajlat. A termelőknek egyrészt olyan növényt kell termelniük, amely gazdaságossági oldalról ésszerű. Ha ez nem valósul meg, akkor olyan vállalkozást működtetnek, amely nem fenntartható. Emellett a termelőknek olyan növényeket kell termelniük, amelyek megfelelnek az adott területre jellemző éghajlati és talajtani feltételeknek. Egyre világosabbá válik, hogy a gyorsan változó gazdasági, piaci és szabályozási környezetben az alkalmazkodó, előrelátó szemlélet biztosítja a hosszú távú eredményeket.” - foglalta össze Szabó István.

SZABÓ ISTVÁN
az OTP Agrár igazgatója

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezdesdünk

Agrár-Vállalkozási
Hitelgarancia
Alapítvány
office@avhga.hu
www.avhga.hu

Agrár garancia támogatja a mezőgazdaság megújulását

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) aktív szerepet vállal az agrárszektor finanszírozásának elősegítésében, a vidék fejlesztésében, valamint a gazdálkodók támogatásában. Az Alapítvány ügyvezető igazgatójával, dr. Herczegh Andrásal beszélgettünk az agrárfinanszírozás jelenlegi helyzetéről.

Milyen szerepet vállal az Alapítvány a mezőgazdaság és a vidék fejlesztésének finanszírozásában?

Az AVHGA garantőr intézményként azért tevékenykedik, hogy a magyar mezőgazdaság és a vidék fejlődését támogassa, hitelhez jutásban segítse a gazdálkodók lehető legszélesebb körét. Az Alapítvány nem a hagyományos értelemben vett pénzügyi intézményként működik, hanem felvállalja az átmenetileg nehezebb helyzetbe kerülő cégek, tevékenységek finanszírozását is. Az agrárszektor szereplőinek napjainkban számos kihívással kell megküzdeniük. Egymás után jelentkeztek különféle időjárási anomáliák, mint például az aszály és a fagykár, valamint visszatérő állat- és növény-egészségügyi vészhelyzetek alakultak ki. A hazai mezőgazdasági termelésben nagy kilengések mutatkoztak, miközben a még inkább globálissá váló agrárcikkek változásai felgyorsultak, így a piaci kitettség is nagyobb lett. A szektornak a napi működés fenntartása mellett a modernizációhoz, a versenyképesség javításához is jelentős forrásra van szüksége a legkisebb gazdáktól a legnagyobb vállalkozásokig.

Mennyire hatékonyan tud hozzájárulni az alapítványi kezességvállalás a vállalkozások forráshoz jutásához?

A számok tükrében az AVHGA nagyon eredményesen végezte tevékenységét az elmúlt években, a kezességgel garantált hitelösszeg nagymértékben növekedett. Jelenleg közel 20 ezer ügylet keretében, mintegy 640 milliárd forintnyi hitelért vállalunk garanciát, miközben a teljes mezőgazdasági hitelállomány körülbelül 975 milliárd forint. Az alapítványi kezességet az ország minden pontján igényelhetik a vállalkozások, hiszen valamennyi magyar és külföldi tulajdonban lévő bankkal együttműködve segítjük a gazdák stabil finanszírozását. Az alapítói céloknak megfelelően az agrár garanciát kizárólag mikro-, kis- és középvállalkozásoknak nyújtunk, ezen belül az ügyfelek közel 92%-a mikrovállalkozás, döntően családi gazdálkodók, őstermelők.

Milyen változtatásokra volna szükség az agrárfinanszírozás sikeres megújításához?

Miközben a mezőgazdasági támogatások rendszere hangsúlyos elem az uniós költségvetésben, az ágazat pénzügyi finanszírozásának

szabályai rendkívül összetettek. A vissza nem térítendő támogatás formájában nyújtott agrártámogatásokat hatékony és egyre bővülő banki hitelezéssel kell kiegészíteni, hiszen a támogatások volumene mérséklődhet, a finanszírozási igények viszont folyamatosan növekednek. Az utóbbi évtizedben teljesen elbillent az agrárhitelezés a támogatott hitelek irányába a magas kamatok miatt. Ugyanakkor a kedvezményes finanszírozás korlátai, amelyek közül az úgynevezett agrár de minimis keret a legismertebb, veszélyeztetik a stabil és kiszámítható finanszírozást. Ezért a jövőben egészségesebb egyensúlyra kell törekedni a támogatott konstrukciók és a piaci hitelezés között. Az üzleti igényeket és a jogi szempontokat is figyelembe véve az AVHGA a bankokkal együttműködve arra törekszik, hogy a hitelezési szerkezet további javítása révén még hatékonyabban és eredményesebben segítse a szektor forráshoz jutását, úgy a támogatott konstrukciók, mint a piaci hitelezés esetében.

Az Alapítvány számára melyek a legfontosabb célcsoportok?

A kisebb méretű vállalkozásokat, így a családi gazdálkodókat, őstermelőket tekinthetjük a leghangúlyosabb célcsoportnak. A növénytermesztést és az állattenyésztést éppúgy támogatjuk, mint a gyümölcsstermesztést vagy az élelmiszeripart. Közismert, hogy a gazdálkodók száma az utóbbi években az Európai Unióban és Magyarországon egyaránt drasztikusan csökkent - az elmúlt öt évben hazánkban mintegy 20%-kal mérséklődött a mezőgazdasági vállalkozások száma. A fiatal gazdálkodók aránya hazánkban 10% alatti, ezzel szemben az Alapítvány ügyfeleinek közel 28%-a számít fiatal gazdának. Különösen fontos, hogy nagyobb figyelem irányuljon az induló gazdálkodók hitelezésének segítésére, hiszen vagyoni helyzetük és hitelképességük jellemzően gyengébb, miközben a mezőgazdaságban a piacra lépés korlátai különösen magasak. Lezárt gazdasági évvel nem rendelkező vállalkozók is azonos feltételekkel férhetnek hozzá az alapítványi kezességhez, akár tárgyi fedezetek bevonása nélkül, ezzel ellensúlyozva azt, hogy múltbeli adataik hiányában a bankok is bizalmatlanabbak. (X)

A termés maximalizálása és a talajmegújítás természetes motorjai: Miért nélkülözhetetlenek a huminsavak a 21.századi növénytermesztésben?

A modern mezőgazdaságban a gazdálkodók soha nem látott kihívásokkal néznek szembe: az aszályos időszakok, a szélsőséges csapadékeloszlás és a talajok fokozatos kimerülése, valamint elsavanyodása mind a termésbiztonságot fenyegetik. A műtrágyák egyoldalú használata hosszú távon rontja a talajszerkezetet és a biológiai aktivitást. A megoldás a természet egyik legősibb, legkomplexebb építőkövében rejlik: **a huminsavakban.**

De vajon mik is pontosan a huminsavak, milyen tudományos bizonyítékok szólnak mellettük, és hogyan integrálhatók hatékonyan a mindennapi termesztéstechnológiába?

MIT TESZ A HUMINSAV A TALAJJAL ÉS A NÖVÉNNYEL? A TUDOMÁNY VÁLASZOL.

A huminsavak és a hozzájuk kapcsolódó fulvosavak a talaj humuszanyagának legaktívabb összetevői. Nagy molekulatömegű szerves vegyületek, amelyek különleges kémiai szerkezetük révén – karboxil-, hidroxil- és fenolcsoportjaiknak köszönhetően – képesek drasztikusan javítani a talaj fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságait.

TÁPANYAG-HASZNOSULÁS ÉS A KIMOSÓDÁS MEGAKADÁLYOZÁSA

A huminsavak kiemelkedően magas **kationcserélő kapacitással (CEC)** rendelkeznek. Gyakorlatilag tápanyag-raktárként működnek: segítik megkötni a műtrágyával kijuttatott makroelemeket (nitrogén, foszfor, kálium), így megakadályozhatják azok kimosódását a mélyebb rétegekbe. Emellett **természetes kelátképzőként** működnek, azaz a nehezen felvehető mikroelemeket (vas, réz, cink, mangán) olyan formába hozzák, amely könnyen átjut a növényi sejtmembránokon.

Egy közelmúltban publikált tanulmány (MDPI, 2024) kimutatta, hogy a huminsav és az optimalizált nitrogénműtrágya együttes alkalmazása átlagosan **21,7%-kal is növelte a talaj szerves széntartalmát (SOC)**, és akár **90,5%-kal növelte az össznitrogén-tartalmat** a gyökérszónában, megakadályozva ezzel a nitrogénvesztéség radikális csökkenését.

KÉMHATÁS (PH) PUFFERELÉS ÉS TALAJSZERKEZET-JAVÍTÁS

A huminsav nem egyszerű „sav” – kiváló pufferoló anyag. Tompíthatja a hirtelen pH-kilengéseket és extrém savas vagy lúgos talajokon is élhetőbb közeget teremthet a gyökérszóna számára. Emellett elősegítheti a stabil, morzsás talajszerkezet kialakulását, javítva a talaj víztartó képességét, ami aszályos időszakban aranyat ér.

VÉDEKEZÉS AZ ABIOTIKUS STRESSZ (SÓ-, ASZÁLY- ÉS FAGY-STRESSZ) ELLEN

A klímaváltozás miatt az abiotikus stresszhatások tompítása kulcskérdés. A huminsavak fokozhatják az antioxidáns enzimek aktivitását a növényben és stabilizálhatják a sejtthártyát.

A ResearchGate-en közzétett kutatás szerint erős sóstressz esetén a huminsavas lomb- és talajkezelések jelentősen növelték a növények szárazanyag-tömegét. Míg a talajba juttatott humuszanyagok főleg a nitrogénfelvételt fokozták, a folyékony huminsavas lombtrágyázás megnövelheti a foszfor, kálium, magnézium és cink felzívódását a stresszelt növényekben.

CSÚCSKATEGÓRIÁS HUMINSAV FORRÁSOK AZ ALPHA-PLANT KÍNÁLATÁBÓL

A huminsav tartalmú készítmények minősége a kinyerés forrásától és a koncentrációtól függ. Az **Alphaplant** kínálatában az alábbi professzionális kultúrákba illeszthető, magas hatóanyag-tartalmú készítményeket emeljük ki, amelyek garantálják a fenti agronómiai előnyöket és amelyek szerepelnek az AÖP programban is, így használatukért AÖP pont is jár:

- **Humin Force:** Kiemelkedően magas, akár 50%-os humusz-tartalommal rendelkező talajkondicionáló. Kifejezetten a talajélet újraélesztésére, a kimerült, szerkezet nélküli vagy savanyodásra hajlamos talajok regenerálására fejlesztették ki. Növelheti a talaj tápanyag-szolgáltató és vízmegtartó képességét.
- **Humic Alpha:** Nagy kiserelésű, folyékony huminsav alapú készítmény, amely technológiailag könnyen beilleszthető a permetezési programokba (lombtrágyaként) vagy a tápoldatozó rendszerekbe. Azonnali segítséget nyújthat aszály, fagykár vagy herbicid-stressz esetén, miközben felgyorsíthatja a vele együtt kijuttatott egyéb lombtrágyák hasznosulását.
- **Humic Quattro:** Komplex megoldást nyújtó készítmény, amely a humin- és fulvosavak erejét ötvözi a modern növénytáplálás követelményeivel. Természetes kelátképző tulajdonsága révén segíti a harmonikus és hiánytűnetmentes növényfejlődésről a legintenzívebb növekedési szakaszokban is.

ÖSSZEZÉS

A huminsavak használata ma már nem „alternatív” próbálkozás, hanem az intenzív és jövedelmező növénytermesztés kötelező technológiai eleme. Ha célja a műtrágyaköltségek optimalizálása, a talaj kiszigerelésének megállítása és a termésmennyiség maximalizálása, építse be a magas minőségű huminsavas termékeket a technológiába! Látogasson el az alphaplant.hu weboldalra és találja meg a kultúrájának és technológiájának leginkább megfelelő megoldást.

Meg kell állítani a talajok káros folyamatait

DR. CSICSOR JÁNOS, A BIOPOL KFT. ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJA VÉGZETTSÉGÉT TEKINTVE VEGYÉSZMÉRNÖK, ÉS AZ ATOMFIZIKÁVAL IS MÉLYREHATÓAN FOGLALKOZOTT, HISZEN EBBŐL DOKTORÁLT. AZ ÉLET AZONBAN A MEZŐGAZDASÁGHOZ TERELTE AZZAL, HOGY A KUTATÓ-FEJLESZTŐ MÉRNÖK ÉVTIZEDEK ÓTA FOGLALKOZIK A HUMINSAV KUTATÁSÁVAL, S AZ EBBŐL KÉSZÜLŐ TERMÉKEK FEJLESZTÉSÉVEL. AHOGY A CÉG HONLAPJÁN OLVASHATJUK, „A BIOPOL KFT-NÉL MÁR TÖBB MINT 20 ÉVE FOGLALKOZUNK HUMINSAV ALAPÚ TERMÉKEK MEZŐGAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÁVAL, TERMÉKFEJLESZTÉssel ÉS GYÁRTÁSSAL. BÜSZKÉK VAGYUNK RÁ, HOGY A MAGYARORSZÁGON FORGALMAZOTT HUMINSAV ALAPÚ TERMÉKEK NAGY RÉSZÉ DR. CSICSOR JÁNOS MUNKÁSSÁGÁHOZ KÖTHETŐ.”

Igazgató úr, Ön volt az, aki a vörösiszap katasztrófa idején kísérletekkel bebizonyította, hogy a huminsav alkalmas a szennyezett területek semlegesítésére, méregtelenítésére, így 700 hektár szennyezett termőföldet huminsavval semlegesítettek. Milyen a jó termőföld?

Évszázadok óta Aranykoronával mérjük a termőföld értékét. Az a jó talaj, amelyik sötét színű, sok benne a szerves anyag, a humusz. Sajnos, ilyet egyre kevesebbet lehet látni, pusztulnak a talajaink. Az elmúlt 50-100 évben viszont sikerült szinte teljesen eltüntetni a humuszt a talajból a vegyszerezéssel, és az intenzív gazdálkodással. Megöljük a baktériumokat és a gombákat, amik lebontják a szerves anyagot. De van megoldás a talajok javítására: a Biopol Kft. huminsavból, leonarditból készült termékeivel jelentősen javíthatunk a talaj minőségén.

Bizonyára sokadszor kérdezik Öntől, hogy mi is az a huminsav, és a leonardit?

Igen sokadszor kérdezik, de nem lehet eleget beszélni róla. A huminsav nem egyenlő a humusszal, s csak a humusz egy kis részét definiálhatjuk huminsavként. Ha megnézzük, hogy maga a huminsav hogyan keletkezik, akkor millió évekre kell visszamennünk. A huminsav a növényi anyag geológiai időben mért bomlásterméke, és humifikálódás során jön létre, a növények fás részeiből keletkezik. Az elhalt növényi anyag elkezd tözegeledni, abból keletkezik a lignit, amit már talaj borít és ahogy egyre mélyebbre kerül a földbe, barnaszén, feketeszén, végül grafit, majd gyémánt lesz belőle, nagyjából húszmillió év alatt. A tőzegfázisban keletkezik a huminsav, a lignitfázisban van a legtöbb és a barnaszénben elkezd elbomlani, a feketeszén már nem tartalmazza. Az élő anyag bomlásterméke nagyon sok élettani folyamatban játszik szerepet. A huminsavak tehát a növényi biomassa geológiai időkből mérhető (több millió éves) ún. humifikációs folyamataiban keletkeznek, és kivételes körülmények között konzerválódnak szerves humusz

ásványként (leonardite). Termékeik alapanyagául a világviszonylatban is egyedülálló minőségű, Magyarországon bányászott természetes humusz ásványokat (leonardite, tőzeg) használjuk fel.

Hogyan „dolgozik” a talajban a huminsav?

A huminsav polimer molekula, nincs egy határozott molekula képlete, mint mondjuk a C-vitaminnak. Ez abban mutatkozik meg, hogy vannak kisebb és nagyobb méretű frakciók. A kisebb frakciót, amely vízben is oldódik, fulvosavnak nevezik, a nagyobb molekula méretet pedig huminsavként ismerjük. Ezek a molekulák a tápanyag felvételt segítik, a gyökérszörök közelében kell oldat formában eljutatni, ahol szerves komplexeket képez a tápanyagokkal. A huminsav a tápanyag felvétel hatékonyságát javítja, másrészt, ha a fulvosav bekerül a növénybe, akkor a növény számára hasznosítható állapotban tartja a tápanyagokat, és rendbe teszi a növény ún. elektrolit rendszerét. A molekulának antioxidáns hatása is

van, ezért a növényt nagyon sok külső problémától megvédi, s a huminsav az energiatermelő folyamatokban is képes részt venni. És ne feledjük, a vírusos megfertőzések ellen is hatékonyan véd. Amíg a fulvosav felszívódik a növénybe, addig a huminsav a talajban marad, és ott komplex állapotban tartja a tápanyagokat, a mikrobiológiai életet stimulálja, így a tápanyagot a növény azonnal hasznosíthatja.

Hogyan juttatható ki a talajba a készítmény?

A vetőmaggal együtt kell kijuttatni, így az átalakult foszfort a növényt számára felvehetővé teszi. Ez eléggé látványosan történik, nagyon sok kísérletet végeztünk el ezen a téren úgy, hogy a szántóföldi kultúrában a műtrágya helyett huminsav oldatot használtunk, és nem csökkent, hanem több lett a termés.

Milyen termékek vannak jelen a piacon?

Először megemlíteném a natúr bányászott leonarditot, melyet többféle néven is forgalmazzák. Ezek a termékek nem oldódnak vízben, mert ez maga a kibányászott leonardit. Ez is talajjavító, de sokkal több kell belőlük egy hektárra, és sokkal lassabb a hatás. Olyan helyen használják, ahol vagy műtrágyával együtt szórják ki vagy van valamilyen mikrobiológiai élet a talajban, s a mikrobák el kezdik feltárni a leonarditot. Összehasonlításképpen: leonarditból egy hektárra 300-500 kilogramm szükséges, a mi HYMAGRO vízdoldható granulátum termékünkben 20-30 kilogramm elegendő, és sokkal jobb, hatékonyabb eredmény érhető el. A HYMAGRO-SOL talajkondicionáló folyadékunk elsősorban lombra kijuttatva alkalmazandó, de a talajban is kiváló eredményeket érünk el vele. Hogy ne rébuszokban beszéljék: a műtrágya felét kiválthatjuk a HYMAGRO termékekkel, és 50 százalékkal több termést takaríthatunk be. Ez pedig jelentős költségmegtakarítást jelent.

Úgy olvastam, hogy csak néhány százezer hektáron használják az Önök huminsav készítmé-

DR. CSICSOR JÁNOS

a Biopol Kft. ügyvezető igazgatója

nyeiket. Ön szerint miért nem érdeklődnek a gazdálkodók a talajéletet javító szerek iránt?

A hagyományok nagyon kötik a gazdálkodókat, s a támogatási rendszer is kényelmessé tette a termelőket. A talajok állapota viszont rossz, hiszen súlyos ásvány és mikroelem hiány van, és sterilizáltuk a talajainkat, amelyekben semmiféle élő, szerves organizmus nincs. Eltűnt a giliszta is, amelyre viszont nagyon nagy szükség lenne. A talajok tápanyagmegtartó és vízmegtartó képessége drasztikusan csökkent, s a technológiában is „meztelen” marad a talaj, vagyis a művelés után nem borítja semmi, így a víz kipárologása gyorsan zajlik. A Kárpát-medencében az elmúlt 30-50 év alatt egy méterrel süllyedt a talaj vízszint, ez pedig a vízgazdálkodás hiányosságából adódik. Nem öntözésről, hanem vízgazdálkodásról kell beszélni. Az árvizektől nem megszabadítanunk kellene az országot, hanem az országban kellene tartani a vizet, amiből aztán gazdálkodhatnánk.

Ha ilyen jó eredményeket tudnak felmutatni a huminsav használatával, akkor a jövőben még nagyobb figyelmet kellene szánni az Önök tevékenységére, mert a klímaváltozással, sőt, az ukrán termékek hazai és uniós piaci elterjedésével újabb kihívásokra lehet pozitív, jó választ adni.

Köszönöm, hogy így látja. Az intenzív növénytermesztés, a műtrágyák, a növényvédő szerek és a GMO bevezetése az elmúlt 100 évben jelentősen megváltoztatta talajaink szerkezetét és termőképességét. A mikroelemek és ásványi anyagok szintje drasztikusan csökkent a humusz tartalommal és a talaj mikrobákkal együtt. Mindezek szántóföldi talajaink kimerüléséhez, víz-és tápanyag tartó képességének romlásához vezettek. Fontos volna a termelékenységét is megváltoztatni, s a gabonafélék túlsúlyát kellene a szántóföldi kultúrákba megváltoztatni. Már a WHO is megfogalmazta azt a tényt, hogy a világ mezőgazdasága ebben a formában nem képes ellátni az emberiséget élelmiszerekkel. Ezt a káros folyamatot vissza kellene fordítani és fenntarthatóvá kell tenni. A talajok humusz tartalmának és mikrobiológiai életének helyreállítása nélkül ez nehezen oldható meg. A huminsav alapú termékek alkalmazása, a komposztálás és a talaj mikrobiológiai készítmények alkalmazása az alapja lehet ennek a folyamatnak. Termékeinkkel ezen a nehéz, de jövőépítő úton járó gazdálkodóknak is szeretnénk segítséget nyújtani.

Végezetül: nem csak a talajban hasznosítható a huminsav...

Jó, hogy ezt is megemlíti, mert a nagyüzemi (ipari) állattartás jelenlegi formájában hosszú

távon a legtöbb szakember szerint nem fenntartható. Ezt a zsákutcát a szakmai és politikai vezetők is felismerték és törvényileg is előkészítették a fenntartható megoldások bevezetését. Az antibiotikumok és a gyógyszerek használatának szigorodó feltételei egyre inkább előtérbe helyezik a természetes hatóanyagokat és a megelőzés fontosságát. Az EU 1831/2003 rendeletében az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság Tudományos Operatív Bizottsága megfogalmazta, azt a célt, hogy „a mikrobaölő szerek (antibiotikumok)” növekedés serkentő szerként való felhasználását az állatgyógyászatban mielőbb fokozatosan ki kell vonni a forgalomból, végső soron pedig be kell tiltani. Ugyanakkor elegendő időt kell biztosítani az alternatív termékekkel való helyettesítésre”. Az alternatív hatóanyagok közül kiemelkednek, és egyre inkább előtérbe kerülnek a természetes huminsavak. Mindezek a problémák a kedvtelésből tartott állatoknál is fennállnak, így a huminsavak javulást hozhatnak az ő életminőségükbe is. A HUMAX® és a HYMAGRO® termékeink használatával kapcsolatosan széles körű szaktanácsadással állunk rendelkezésre.

H. Gy.

HUMIC PRODUCTS TRADE ASSOCIATION
ESTABLISHED 2010

BIO
KONTROLL HUNGÁRIA

HYMAGRO
TALAJKONDITIONÁLÓ KÉSZÍTMÉNY
HIDROLIZÁLT VÍZOLDHATÓ HUMINSAV
VALAMENNYI NÖVÉNYKULTÚRA SZÁMÁRA

Keresse szaktanácsadóinkat bizalommal
Dr. Tóth Rozália +36300919172
Csicsor Gábor +36709786952

www.biopol.hu

A talaj az alap, építeni és védeni kell a stabil és fenntartható termelés érdekében

A KIZSIGERELT, SZERKEZETÜKET VESZTETT TALAJOK NEM TUDNAK MEGFELELŐ SEGÍTSÉGET NYÚJTANI A NÖVÉNYEKNEK A SZÉLSŐSÉGES IDŐJÁRÁSI HELYZETEKBE, EZÉRT IS FONTOS FELADATA A GAZDÁLKODÓI SZEMLEÉLVÁLTÁS, A TALAJKÍMÉLŐ MŰVELÉSI MÓDOK ÉS A BIOLÓGIAI MEGOLDÁSOK ALKALMAZÁSA A TECHNOLÓGIÁKBAN. **UMENHOFFER PÉTER**, A BIO-NAT KFT. CÉGVEZETŐJE EGY RÖVID HELYZETKÉPET VÁZOL FEL AZ AGRÁRIUM OLVASÓINAK, EGYBEN AZT IS ELMONDJA, MELYEK AZOK A KULCSELEMEK, AMELYEKSEL EL LEHET INDULNI A TALAJAINK SZERKEZETÉNEK JAVÍTÁSÁHOZ VEZETŐ ÚTON.

Milyennek látja ma a talajok állapotát, és hogyan nézett ki ez mondjuk tíz vagy harminc évvel ezelőtt?

Ha az elmúlt harminc évet vizsgáljuk, megállapítható, hogy hosszú időn keresztül nem következett be érdemi szemléletváltás a talajokhoz való viszonyulásban. A mezőgazdasági gyakorlat elsősorban a hozamok maximalizálására törekedett, ami ugyan rövid távon eredményes volt, ugyanakkor a talajok fokozatos kimerüléséhez vezetett. Napjainkban gyakran úgy fogalmazzunk, hogy elértük a határainkat. A talajok vízgazdálkodása és vízmegtartó képessége számottevően romlott, amit az utóbbi évek szélsőséges időjárási viszonyai egyértelműen felszínre hoztak. Egy súlyosabb aszály esetén a növények sok esetben már a fennmaradásra sem képesek, így a megfelelő terméshozam biztosítása is ellehetetlenül. A talaj humusztartalma nem elegendő a víz hatékony megőrzéséhez, és a talajszerkezet sem megfelelő. Ennek következtében a növények gyorsan stresszállapotba kerülnek. Bár elméletileg akár zúzott köves közegben is folytatható növénytermesztés, ez lényegesen költségesebb megoldás, ráadásul a terméseredmények is elmaradnak az optimálistól.

Ma tehát mindenki tisztában lehet vele, hogy leromlott szerkezetűek, kizsigereltek a talajaink. Van-e egyetlen, üdvözítő módszer a talajok állapotának javítására?

Nincs egyetlen, minden körülmények között alkalmazható „csodamódszer” a talajok állapotának helyreállítására. A talajdegradáció összetett folyamat, amely fizikai, kémiai és biológiai tényezők együttes romlásából adódik, ezért a megoldás is csak komplex, integrált szemléletben képzelhető el.

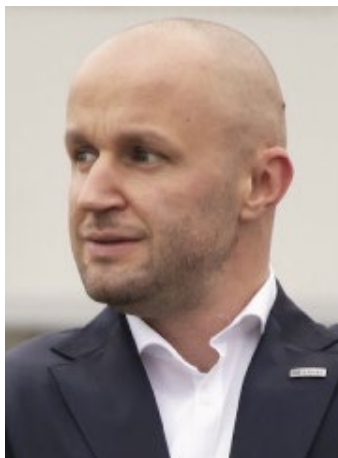
Nem várható el, hogy egyetlen technológia vagy megoldás önmagában képes legyen minden problémát kezelni. Cégünk mikrobiológiai készítményeket kínál a gazdálkodók számára, ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a mikrobiológia önmagában nem jelent teljes körű megoldást. Ugyanakkor kulcsfontosságú eleme a rendszernek, amely hozzájárul ahhoz, hogy a mezőgazdasági gyakorlat fenntarthatóbbá és hatékonyabbá váljon. A mezőgazdaságban nagyon sok tényező hat egyszerre: az időjárás, az energiaárak, a gazdasági környezet, a talaj állapota, a technológia és még sorolhatnám. A mostani magas energia- és üzemanyagárak nyilvánvalóan befolyásolják a gazdálkodói döntéseket. A magas gázolajárak mellett érthető, hogy felmerül a kérdés: valóban indokolt-e ugyanazon a táblán akár

tizenkétszer is végig haladni különböző műveltek elvégzése céljából. Sok esetben kiderül, hogy egy menetben több dolgot is meg lehet oldani, és ezzel rengeteg időt, energiát és költséget lehet megtakarítani.

Mi az, amit most egy gazdálkodó mindenképpen megtehet a talaj állapotának javítása érdekében?

A jelenlegi helyzetben a gazdálkodók számos olyan, azonnal alkalmazható beavatkozást tehetnek, amelyek jelentősen hozzájárulnak a talaj állapotának javításához. Ezek alapvetően a szervesanyag-tartalom növelésére, a talajszerkezet javítására és a talajbiológiai aktivitás fokozására irányulnak. Mindezek mellett elengedhetetlen a saját agro-technológiai gyakorlat kritikus felülvizsgálata is, beleértve annak mérlegelését, hogy valóban szükséges-e minden évben a szántás alkalmazása.

Én nem vagyok teljes mértékben szántásellenes, mert azért ma Magyarországon a jelenlegi növénytermesztési struktúrában, a jelenlegi növénykultúrák összetételét tekintve – vagyis, hogy jó részt a kalászosok, a kukorica, a napraforgó és a repce foglalja el a földeket – azért igenis néha kell szántani, viszont nagyon fontos, hogy a talajainkat mindig zárjuk le. Véleményem szerint a sávos művelés az egyik leghatékonyabb megoldás. Bár a no-till rendszerekkel kapcsolatban vannak fenntartásaim, fontos hangsúlyozni, hogy az általuk képviselt irány alapvetően pozitív. Már az is előrelépés, ha egy gazdálkodó elindul egy tudatosabb talajhasználati gyakorlat felé, és minden gazdaságnak meg kell találnia azt a módszert, amely a saját adottságaihoz leginkább illeszkedik. A kulcs az, hogy a talaj bolygatását minimalizáljuk, miközben megőrizzük annak kedvező szerkezetét.

UMENHOFFER PÉTER
cégvezető

Sokszor szóba kerül a szármadaradványok kérdése, ebben most hol tartanak a gazdálkodók?

Ez kulcskérdés, a szármadaradványok a talaj szempontjából rendkívül értékesek. Ha ezeket eltávolítjuk vagy elégetjük, akkor értékes szerves anyagot veszünk el a talajtól. Az én nézetem szerint a szármadaradványokat ott kell hagyni a táblákon, vissza kell forgatni a talajba, azzal nagy támogatást nyújtunk a talajéletnek. Mindig rossz érzéssel tölt el, amikor azt látom, hogy szalmabálákat visznek el a tábláról, különösen akkor, ha ez nem az állattartás almózási igényét szolgálja. Még aggasztóbb, amikor azt tapasztalom, hogy ezeket a bálákat egyszerűen elégetik.

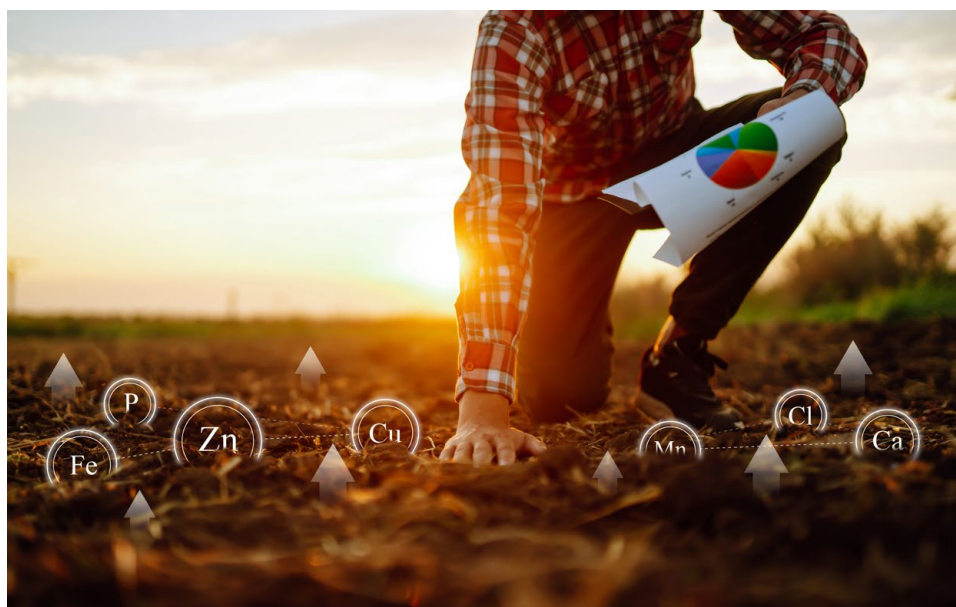
Van-e megfelelő állami eszköz a szemléletváltás segítésére?

Az Agro-ökológiai Program jó példája ennek a törekvésnek: előremutató kezdeményezés, amely a fenntarthatóbb gazdálkodási gyakorlatok felé tereli a termelőket. Ugyanakkor kérdéses, hogy a részvétel pusztán a pontszerzés motivációjából történik-e, vagy a gazdálkodók valóban megértik és alkalmazzák a mögöttes szemléletet is.

Ha valaki valóban a talaj javítása érdekében alkalmazza ezeket a módszereket, akkor a program hatása sokkal nagyobb lesz. Jó dolog, ha egy gazdálkodó támogatást kap vagy pontokat gyűjt bizonyos programokban, de ezek a módszerek valójában nem ezért születtek. Az igazi értékük abban van, hogy hosszú távon segítik a talaj állapotának javítását és a termelés stabilitását. Amennyiben valaki kizárólag a támogatás miatt vezet be egy adott technológiát, fennáll a veszélye annak, hogy nem a leghatékonyabb módon alkalmazza azt. Ezzel szemben, ha tisztában van azzal, hogy miért lényeges a talajélet erősítése vagy a talajszerkezet javítása, akkor egészen más, tudatosabb szemlélettel közelíti meg a gyakorlatot.

Vannak-e már pozitív példák a gyakorlatban, és számszerűsíthetőek az eredmények?

Egyre több pozitív példa figyelhető meg: vannak gazdálkodók, akik már hosszú ideje tudatosan ezen az úton haladnak, és ennek kézzelfogható eredményei is megmutatkoznak. Mindez nemcsak kisebb gazdaságokban, hanem nagyobb szereplőknél is megfigyelhető, például a Talentis Agro esetében, ahol szintén komolyan veszik ezt a szemléletet. Ott már egyértelműen kimutatható javulás tapasztalható a talajszerkezetben, a növényegészségügyi állapotban és a termésbiztonság terén. Emellett egyre több gazdaságban állnak rendelkezésre mérési adatok is, amelyek alátámasztják ezeket a kedvező változásokat. Sok esetben azt látjuk, hogy kevesebb inputanyag felhasználásával is magasabb termést lehet elérni, és hektáronként egy-két tonnával nagyobb termésátlaggal tudnak termelni például kukoricában vagy más kultúrákban. Még ennél is lényegesebb, hogy a termelés kiegyensúlyozottabbá válik, és csökkennek azok a szélsőségek, amelyek az elmúlt évek aszályos időszakában jelentkez-

NINCS EGYETLEN, MINDEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ALKALMAZHATÓ „CSODAMÓDSZER” A TALAJOK ÁLLAPOTÁNAK HELYREÁLLÍTÁSÁRA.

tek. Nem feltétlenül a rekordtermésekre kell törekedni, hanem arra, hogy a ráfordított költségekhez képest minél jobb eredményt érjünk el.

Bár említette, hogy önmagukban nem oldanak meg mindent, de a mikrobiológiai megoldások hol jelenthetnek segítséget?

A mikrobiológia nagyon sok területen tud pozitívan hatni a folyamatokra. Az egyik ilyen a mikrobiológiai csávázás. Ez már a növény életének legelején védelmet nyújt bizonyos kórokozókkal szemben, és segíti a tápanyagok felvételét. A másik fontos terület a talajoltás. Ez segít javítani a talajszerkezetet és a talajéletet, ami a növény egész életciklusa során pozitív hatással lehet a fejlődésére. A harmadik terület a lombkezelések alkalmazása, például virágzáskor. Ilyenkor a mikrobiológiai készítmények biostimulátorként segíthetik a termékenyülést és a termésképződést. Emellett bizonyos gombás betegségekkel szemben is védelmet nyújthatnak, amelyek az utóbbi években egyre nagyobb problémát jelentenek. Számunkra nagyon fontos, hogy a munkán-

kat független kutatóintézetek is vizsgálják. Együtt dolgozunk a Debreceni Egyetemmel, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemmel, és hamarosan a Pécsi Tudományegyetemmel is. Ilyen háttérrel, ezen intézmények kutatásaira és vizsgálataira alapozva mondhatom, hogy ezeknek a mikrobiológiai készítményeknek valóban mérhető és pozitív hatásuk van.

A hagyományos növényvédelem mennyire tud ezekre a problémákra reagálni?

Egyre nehezebben. Az elmúlt években sok hatóanyagot kivontak a forgalomból, és emiatt a gazdálkodók eszköztára folyamatosan szűkül. Ez is egy olyan tényező, amely a biológiai és mikrobiológiai megoldások felé tereli a mezőgazdaságot.

Sokan örültek a téli csapadéknak, amiből az elmúlt években nem sok jutott, idén viszont volt néhány jó hét ebből a szempontból. Ez mennyit segíthetett?

Valóban, az idei tél csapadék szempontjából kedvezőbb volt, mint az előző évek. Sok helyen 100–120 milliméter csapadék hullott, ami mindenképpen pozitív. A vetések viszonylag jó állapotban jöttek ki a télből, de azért nem szabad elbízunk magunkat. A kalászos növények az aratásig még hosszabb ideig a területen maradnak, ezalatt pedig számos tényező befolyásolhatja a fejlődésüket. Ráadásul a tavaszi vetéseknek is jól jönne még a csapadék, miközben jobb vízmegtartó-képességű talajba kell kerülniük. Fontos elmondani, hogy a gazdálkodóknak előre kell gondolkodniuk, a mezőgazdaság ma már nem működik rövid távú döntésekkel. A talaj egy élő rendszer, és ha tönkretesszük, akkor nagyon nehéz helyreállítani. Ha viszont tudatosan építjük és védjük, akkor hosszú távon stabil és fenntartható termelést biztosíthat.

B. K.

A biogazdálkodás elkötelezett hívei

A MARTONYI ÖKO AGRO KFT. 2015 JANUÁRJÁBAN AZZAL A CÉLLAL KEZDTE MEG MŰKÖDÉSÉT, HOGY KORSZERŰ, JÓL SZERVEZETT, HATÉKONYAN MŰKÖDŐ ÖKOGAZDASÁGOT ÉPÍTSEN FEL. CÉLUL TŰZTÉK AZT IS, HOGY KIEMELKEDŐ MINŐSÉGŰ ÉLELMISZER TERMÉKEKKEL JELENJENEK MEG A HAZAI PIACON, ÉS HOSSZÚ TÁVON TÁMOGATÁSOK NÉLKÜL IS STABIL GAZDÁLKODÁST VALÓSÍTSANAK MEG. AZ ELTELT TÖBB MINT EGY ÉVTIZED ALATT SIKERÜLT A CÉLKITŰZÉSEKET MEGVALÓSÍTANI. **VERESS LÁSZLÓVAL,** A KFT. ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJÁVAL BESZÉLGETTÜNK.

Veress László pályafutása azzal kezdődött a cégnél, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében sikerült egybefüggő földterületeket megvásároltatnia a Kft. tulajdonosaival, akik – ha már a földterület megvolt – Veress Lászlóra bízta, hogy hasznosítsa a földeket. Az ügyvezető korábban banki pénzügyi tapasztalatokat szerzett, de agrárvégzettséggel nem rendelkezett. Viszont a felkérés hatására beiratkozott egy mezőgazdasági technikai képzésre, ahol kellő agrárismereteket tanult ahhoz, hogy a cég ökotudatosságát felépítse. Az ügyvezetőt mindig is érdekelt, hogy hogyan lehet egészséges, jó minőségű élelmiszert előállítani, és hogyan lehet egészségtudatos táplálkozást megvalósítani. Jó példákat látott erre Ausztriában, és tulajdonképpen az osztrák mintát igyekeztek idehaza megvalósítani.

HÁROM LÁBON ÁLLNAK

A cég tevékenysége három pilléren nyugszik: állattartás, növénytermesztés és élelmiszer előállítás. A

legnagyobb hangsúlyt az állattenyésztésre, azon belül is a szürkemarkra, az Angus szarvasmarha, és a fekete és vörös mangalica tartására helyezték. A szürkemarkra állományuk összességében 700 egyedből áll, míg a mangalica állomány 100-110 egyedet tesz ki. Veress László elárulta, hogy a szürkemarkra állományukban már Charolais genetika is megjelenik, mert így a hízbikáknak nagyobb a húshozama, és gyorsabb a fejlődésük is, mint a tiszta genetikájú magyar szürkemarkhának. A gazdaság továbbfejlesztése az Angus szarvasmarha állomány bővítésére irányul, mert több jó minőségű, nagyobb mennyiségű húsa van szükségük a hústermékek előállításához.

A modern magyar szürkemarkra tartás lényege a hagyományos, legelőalapú, extenzív gazdálkodás, amely az állat robusztus genotípusához igazodik, hangsúlyozva a természetes mozgás biztosítását, a BSE-mentes takarmányozást és a fenntarthatóságot, fogalmazott az ügyvezető. A

hagyományos pásztoroló legeltetés elvei mentén alakítják ki és osztják szakaszokra a 650-700 hektárt kitevő legelőiket, így az állatok minél hosszabb ideig, a lehető legjobb körülmények között a szabadban élnek mindennapjainkat. A legeltetési időszak hagyományosan áprilisban kezdődött és november közepéig tartott, évente mintegy 220 napon keresztül, de ezt a klímaváltozás jelentősen megváltoztatta.

KULCSKÉRDÉS A SZABADON TARTÁS

Tavaly már március első dekádjában kihajtották a gulyát, és csak idén januárban hozták be a két telephelyükre, Martonyiba a bikákat, míg a teheneket, borjakat Rakacára. Elmondható tehát, hogy több mint 220 napot meghaladón is kint tarthatják a legelőn a szürkemarkhát. A fennmaradó 120-140 napban a saját gazdaságukban termesztett takarmánnyal etetik az állatokat. A szürkemarkra téli takarmányozása extenzív tartásban egyszerű és ala-

csony költségű, kizárólag természetes tömegtakarmányokra épül, amelyben nincs abrak a BSE-mentesség és a genotípusbarát táplálás érdekében. Télen a legelő helyett réti szénát, takarmányszalmát vagy GMO-mentes kukoricaszárat adnak napi 8-12 kg/állat mennyiségben, amit etetődombokon vagy szétterítve biztosítanak, hogy elkerüljék a túlterelődést és a parazitákat. Nincs szilázs vagy koncentrált takarmány, csak a nyári legelőzésen feljavított tartalékokat használják fel, ami fenntartja az állatok bendőflóráját és a jó kondíciót.

A legelőn tartás alapelve a természetközeli környezet biztosítása, mert az állatok egészsége és a hús minősége szorosan összefügg a tartási körülményekkel. Az állattartás másik kulcsterülete a tenyésztés tudatos megtervezése. A legjobb genetikai adottságokkal, kiváló kondícióval rendelkező tenyészbikákat meghatározott időpontban engedik a tehének közé, hogy biztosítsák az állomány folyamatos minőségi fejlődését. Ez minden évben az egyik legfontosabb szakmai pillanat, hiszen a munkájuk eredménye csak tíz hónappal később válik láthatóvá, hangsúlyozta az ügyvezető. Az állattartási tevékenységet külön szakmai vezető irányítja, aki napi szinten felügyeli az itatást, a takarmányozást és az állatok kondícióját. A gondos odafigyelésnek köszönhetően garantálni tudják azt a magas minőségű tökehúst, amelyből a termékeik készülnek.

MAGUK BIZTOSÍTJÁK A TAKARMÁNYT

A növénytermesztés két kiemelt feladatot szolgál: egyrészt az állatállomány téli tartásához szükséges takarmány előállítását, másrészt a legelők fenntartását és a szakszerű gyeptakarmány előállítását. A cég korszerű mezőgazdasági eszközökkel és adapterekkel rendelkezik, amelyek biztosítják a hatékony és megbízható munkavégzést. A növénytermesztés során az ökológiai előírások maradéktalan betartása mellett, a termőterületek adottságait figyelembe véve alakítják ki a táblák szerkezetét és művelési rendjét.

A téli időszakban keletkezett szerves trágyát az őszi talajművelési munkák során visszaforgatják a talajba, ezzel is elősegítve a talaj termékenységének fenntartását és javítását. A tavaszi vetések esetében lomb- és fejtárgyázással támogatják a takarmánynövények intenzív fejlődését és optimális hozamát. Éves szinten mintegy 4000 bála előállítása szükséges ahhoz, hogy az állatok téli takarmány szükségletét maradéktalanul biztosítsák. A gyeptakarmány előállítás keretében a legelőket és kaszálókat tervszerű, éves rotációban újítják meg és telepítik újra. A gyeptelepítés során kiemelt figyelmet fordítanak a megfelelő fajösszetétel kialakítására, amely lehetővé teszi az optimális magasságú, kiváló minőségű és hosszú távon fenntartható gyeptalaj létrehozását.

MINŐSÉGI HÜSTERMÉKEK

A cég a szántóföldtől az asztalig tevékenységét a BIO minősítések birtokában végzi, ugyanis az állattartás és a növénytermesztés mellett friss bio-szürkemarha-, mangalica- és sertéshússal, valamint az ezekből készült, gondosan előállított, minőségi termékekkel Cinkotán, a mintaboltjukban várják a vásárlókat. Ezt a mintaboltot 2019-ben nyitották meg, s a füstölt húsok, füstölt kolbászok, szalámik, grillkolbászok, virslik, májasok, hamburgerpogácsák és még sok más készítmények teszik teljessé a termékpalettájukat. A bio minősítésű termékeket a gödöllői székhelyű Pap Kolbászműhely készíti el. Idén pedig már a Kifli.hu kínálatában is megtalálhatók a cég termékei.

H. Gy.

MARTONYI ÖKO AGRO KFT.

A legszínesebb szürke

www.martonyiokoagro.hu

Árpád-Agrár Zrt.: a Napfény, a termálenergia és a szakértelem fellegvára

HATVANHAT ÉVVEL EZELEŐTT, JANUÁR 27.-ÉN ALAKULT MEG AZ ÁRPÁD-AGRÁR ZRT. JOGELŐD SZERVEZETE, AZ ÁRPÁD ZÖLDSÉGTERMELŐ SZÖVETKEZET. A SZÖVETKEZET MEGALAKÍTÁSÁNAK MÁR VOLT ELŐZMÉNYE, UGYANIS A SZENTESI KERTÉSZEK 1957 JANUÁRJÁBAN ÖNKÉNT HOZTÁK LÉTRE A SZENTES ÉS VIDÉKE ZÖLDSÉG- ÉS GYÜMÖLCS TERMELŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ SZAKSZÖVETKEZETET. MINDEZT ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY KÖZÖS ÉRTÉKESÍTÉSSEL ERŐSÍTSEK POZÍCIÓJUKAT A PRIMŐR ZÖLDSÉGPIACON. EZ A LÉPÉS A HELYI BOLGÁR KERTÉSZETI HAGYOMÁNYOKRA (A BOLGÁR KERTÉSZEK 1875-ÖS BETELEPÜLÉSÉRE EMLÉKEZVE) ÉPÜLT, KIHASZNÁLVA SZENTES KEDVEZŐ ADOTTSÁGAIT, A TERMÁLVIZET, A NAPFÉNYT ÉS A TERMŐTALAJT.

A szép hagyományokon nyugvó múltról és jelenről **Dr. Csikai Miklóssal** beszélgetünk, aki kertészmérnök, címzetes egyetemi docens, és a köztisztviselő Magyar Agrárkamara életre hívásától számítva annak hosszú ideig elnöke. Csikai Miklós 35 éve dolgozik a Zrt. fejlődéséért, választott tisztségviselőként, elnök-vezérigazgatóként, ma az igazgatóság elnökeként. Tény, hogy a ma 84. életévében lévő vezető – akinek a szellemi frissessége mit sem kopott – a kenyere javát itt fogyasztotta el. Csikai Miklós 1960-ban a kecskeméti Katona József Gimnáziumban érettségizett. Bár Miklós a gyermekkort vidéken, Ménteleken és Solton töltötte, ahol híresen szép kerteket gondozott az édesapja és családi hagyományként szülőlt műveltek, Miklós azonban mégis közgazdasági területen képzelte el a jövőjét.

A VILLÁNYI ÚTI KERTÉSZETI FŐISKOLA

Az érettségi után azonban Miklós a származása miatt – édesapja lelkesként dolgozott – legfeljebb agrárpályára pályázhatott, így a budapesti Villányi úti Kertészeti Főiskolába jelentkezett, ahol ugyan sikeres volt a felvételi, de helyhiány miatt nem vették fel. Az volt a feltétel, hogy ha egy évet fizikai munkásként eltölt Kamaraerdőn, a főiskola tangazdaságában, ott lakik a munkásszálláson, és az egy év alatt semmiféle panasz nem lesz a munkájára, akkor ismét felvételizhet a főiskolára, és helyhiány miatt nem utasítják el. Miklós egy év elteltével másodszor is felvételizett, sok olyan tapasztalattal, ami életre szólóan belé ivódott.

A Kamara-erdei tangazdaságnak kiváló igazgatója volt Horn Ede professzor úr. Horn igazgató úr nagycsaládos, precíz ember volt, s az „előgyakorlatosoknak” minden héten naplót kellett vezetniük arról, hogy melyik napon mit dolgoztak, tanultak, mi volt a teljesítményük. Miklós így szocializálódott, és tanulta meg a munka világának a fegyelmét. Miklós 1964-ben

kiváló eredménnyel diplomázott, és szerzett kertész diplomát. A diploma kézhezvétele után az a szerencse érte, hogy ő volt azon két végzett hallgató egyike, aki Hollandiában egy éven át tanulhatta a zöldségajtatási szakmát. A hollandiai tanulmányút előtt Miklós megnősült, s azt az érdeklődő vette feleségül, akivel a főiskolán már három éve együtt jártak. A házasságból három leánygyermek született, s a tizenkét unoka mellett a három dédunokát is mindig sok szeretettel várják a nagyszülői házba.

ÚT SZENTESRE

Hazatérve a holland tanulmányútról, Miklós – Koródi László professzor úr tanácsára – Mindszentre ment dolgozni 1968-ban, ahol felépült az ország első, 1,2 hektáros összefüggő üvegháza, ahová kertészt kerestek. Itt már jól kamatoztatta a Kamara-erdei munkásév és hollandiai szakmai tapasztalatait. A mindsenti lakáskörülmények enyhén szólva sem nem voltak ideálisak, és nem kedveztek a feltételek a gyermekekkel bővülő Csikai családnak sem. Jó jött a váltás Fábiansebestyénbe, ahová szintén azért hívták, mert egy három tagú szövetkezeti konzorcium tervezett megépíteni egy 22 hektáros üvegház és fűtött fóliatelepet. Csikaiék örömmel költöztek el Fábiansebestyénbe egy kétszintes, termálfűtéses lakásba, ahol a kétygyerekes család már kulturált körülmények között élhette a mindennapjait.

A 22 hektáros kertészetet 1970-1973 között megépítették, itt Miklós volt a mindenes vezető, s ezekben az években is sok új tapasztalattal gazdagodott. Koródi László professzor hívo szava ismét munkahely változást hozott: Miklós szaktanácsadóként kezdett dolgozni 1976 januárjától a kertészeti főiskola zöldség tanszékén. A szaktanácsadást, amikor áthelyezték Kecskemétre, a Zöldség Kutató Intézethez, a csoport vezetőjeként 1983-ig itt végezte munkáját. A szaktanácsadói munkája során ismerte meg Miklóst az Árpád Zöldségtermelő Szövetkezet elnöke, akik felkérte, hogy legyen az Árpád Szövetkezetben a korai zöldségtermelési rendszer vezetője. Hét év után, a rendszerváltáskor, 1990-ben elnökválasztásra került sor, amely választáson négy jelölt közül Csikai Miklóst nagy többséggel választották meg elnöknek.

Az elnöki tisztségének egyik legfontosabb mérföldkővet az jelentette, hogy szövetkezetté, majd részvénytársasággá kellett átalakulniuk, a rendszerváltás miatti vagyonrendezés részeként. „Új kabátot kellett felvenni, mert ha a kabát olyan lesz, amit más ad ránk, az vagy lötyögni fog rajtunk, vagy nagyon szűk lesz”, idézte az elnök a szövetkezet első elnökének, Szabó Lászlónak a szavait. Az Rt. végül 2006. március 27-én alakult zártkörű részvénytársasággá (Árpád-Agrár Zrt.), a versenyképesség fenntartása, uniós pályázati lehetőségek kihasználása

DR. CSIKAI MIKLÓS
az Árpád-Agrár Zrt. elnöke

és a szervezeti modernizáció érdekében. S azért alakult meg zárt körűen, mert csak a szövetkezet tagjai kaphattak részvényeket. Az elnök sikerként könyvelte el, hogy az 1040 tulajdonosból csupán 27-en váltak ki, így a cég egyben maradt. „Ilyen gazdaság nincs több az országban, s ez a megtartó ereje az Árpád Szövetkezetnek”, idézte fel a múltat az elnök.

A kertészeti ágazatban az 1980-as évekig nem volt rendszerszintű üvegházi fejlesztés az országban, többnyire csak fólia sátrakat építettek. Kezdetben, a szentesi Árpád Szövetkezet elsősorban primőr zöldségek (paprika, paradicsom, saláta) hajtásával és közös értékesítés megszervezésével foglalkozott, kihasználva a helyi termálvíz-adottságokat és a bolgár kertészeti hagyományokat. Jelentős fűtött fóliasátor-fejlesztések az 1969–1971-es években indultak, amikor az üvegházak mellett már 20 hektárra nőtt ez a terület. Az 1970-es években új fóliablokkokat építettek fel a palántaneveléshez (kőgyapot, kókuszrost alapon), s a 2010-es években 7600 m²-es fóliablokkot adtak át, amely energiahatékony, klímakomputerrel felszerelve működik.

A FEJLESZTÉS A FEJLŐDÉS KULCSA

Az Árpád-Agrár Zrt. legnagyobb sikere a 66 év alatt a folyamatos fejlődés, a tradíció és innováció

AZ ELSŐ 2000 MÉTER MÉLY KUTAT 1964-BEN FÚRTÁK, AMELYBŐL 91°C FOKÚ PERCENKÉNT 1800 LITER TERMÁL- VÍZZEL KEZDTÉK FŰTENI AZ ÜVEGHÁ- ZAKAT ÉS A FÓLIA SÁTRAKAT.

egyensúlya, valamint a versenyképes kertészeti vertikum kiépítése volt, amelyben kiemelkedő jelentőségű a korai zöldségtermesztési rendszer / KZR/ 1975-ben történt életre hívása. A termelési rendszer megalapítását igazolták vissza a későbbi OMÉK-termékdíjak (paprika, paradicsom) és az OMÉK nagydíj.

Az első 2000 méter mély kutat 1964-ben fúrták, amelyből 91°C fokú percnként 1800 liter termálvízzel kezdték fűteni az üvegházakat és a fólia sátrakat. Később a termálvizet sokrétűen felhasználták, így gabonaszárításhoz, fejőház és modern üvegházak teljes termál-fűtéséhez. Csikai Miklós a holland tanulmány útján megtanulta, hogy a fejlesztésekről semmiképpen sem szabad lemondani. Hollandiában minden kertész legszükségesebb információjának tartják, hogy „Fejlesztteni vagy eltűnni a piacról.” Az elnök hittel vallja, hogy amihez adottságuk van, azt maximálisan ki kell használni, márpedig Szentesen a legnagyobb adottság a Napfény, az öntözési lehetőségek, a termál energia és a szakértelem, ez utóbbit a bolgárkertészek honosították meg. Ezért a legtöbb fejlesztési forrásukat a kertészeti ágazat korszerűsítésére, hatékonyságának a növelésére fordítják.

Az állattenyésztést (600 egyedből álló tejelő Holsten-Fríz szarvasmarha állományt) és a szántóföldi növénytermesztést (amihez 5 ezer hektár a tagok tulajdonában álló bérelt szántóföld áll rendelkezésükre) szinten tartják. Fejlesztési forrásokhoz valamennyi ágazat csak akkor jutott hozzá, amikor a zöldségtermesztési és a szántóföldi növénytermesztési ágazat is kisebb egységekre szakosodva már eredményesen pályázhatott a kkv szektorban.

KULCSSZEREPE A DÉLKERTÉSZ MEGALKÍTÁSÁBAN

Az Árpád-Agrár Zrt. a kft-k önálló jogi személyiségekké válásával már saját jogon is pályázott, és nyert is forrásokat korszerű üvegházak építésére. Ez a folyamat ma is tart, ugyanis a régi, 40-60 éves üvegházakat újra váltották. Három évvel ezelőtt a DélKerTÉSZ-szel közösen kezdték el a napenergia hasznosítását a napelemparkok építésével. Ezzel nem csak zöld energiát nyernek, hanem a drasztikusan megnőtt energia költségeiket is sikeresen csökkenthetik.

A beszélgetésből nem maradhatott ki az sem, hogy az Árpád-Agrár Zrt. alapítóként kulcsszerepet játszott a DélKerTÉSZ megalakításában. A Dél-alföldi Kertészek Zöltség-Gyümölcs Értékesítő Szövetkezetet 2002-ben hozták létre a szentesi kertészek, az egykori KZR-tagok és a cég vezetése. Az Árpád-Agrár Zrt., mint a legnagyobb termelő, biztosítja a DélKerTÉSZ legnagyobb zöltségvolumenét (évente több mint 7 ezer tonna paprikát, paradicsomot szállít a logisztikai csarnokba), mégpedig kiváló minőségben, és a közös értékesítési rendszer kiépítésével stabilizálta a piacra jutást a primőr paprikákban és a paradicsomban. Az Árpád-Agrár Zrt. hat hektár speciális palánta nevelő üvegházat épített saját hajtató telepei ellátásán túl a TÉSZ kertészei mellett több száz más kertész számára is, mára már ezer vásárló partnertük van a kiváló minőségű Árpád-os palántáknak.

A TÉSZ tagságnak és az Árpád-Agrár Zrt-nek is számtalan előnye származik a közös összefogással. Megvalósult a közös piacra jutás, stabil vevőkör alakult ki, és nőtt az export. Az uniós támogatásokkal a saját beruházási pályázatokat, fejlesztéseket meg tudják valósítani, az inputanyagokat kedvezőbb áron tudják beszerezni, és jól működik a szaktanácsadási rendszer, így a legkorszerűbb ismeretekkel végezhetik a termelést. Jövedelmezőség szempontjából pedig a kisebb termelők integrációja növeli a hálózat erejét, a költségmegosztás javítja a hatékonyságot.

A KLÍMAVÁLTOZÁS IS NEHEZÍTI A TERMELÉST

Az elnök a hollandoktól azt is megtanulta, hogy a szomszéd nem legyőzendő ellenfél, hanem potenciális partner. „Egy nyitott gazdaságban egymásra vagyunk utalva, és az az érdekünk, hogy minden magyar kertész erős legyen, hogy az import ne szorítsa ki a magyar termékeket a hazai piacról” fogalmazott Csikai Miklós. A jövedelmezőségi szint növeléséhez azonban az is szükséges, hogy a hazai gazdálkodási környezet ne terhelje újabb és újabb adókkal, költségekkel a kertészeti ágazatot. Tavaly például 250 millió forint plusz teher jött év közben az Árpád-Agrár Zrt.-nél, ami a tervezett 300 millió forint nyereség nagy hányadát elvitte. „De nem hagyjuk magunkat, építjük az új üvegházakat, napelemparkokat”, jelentette ki az elnök.

A paprika és paradicsom termelők a klímaváltozás miatt egyre bizonytalanabb és költségesebb

AZ ÁRPÁD-AGRÁR ZRT., MINT A LEGNAGYOBB TERMELŐ, BIZTOSÍTJA A DÉLKERTÉSZ LEGNAGYOBB ZÖLDSÉGVOLUMENÉT

helyzetben vannak, különösen a szélsőséges hőség, az aszályok és a növekvő időjárási kockázatok miatt.

Az extrém események (jégeső, vihar, aszály, záporos felhőszakadás) a termés minőségét és mennyiségét egyaránt rontják, miközben a fertőzések, a kártevők és új kórokozók megjelenésének a gyakorisága is növekszik. Az elnök a tavalyi csapadék mennyiséggel kapcsolatban elmondta, hogy 290 milliméter esett, ami már a félsivatagos régiókra jellemző. A vírusbetegségek, amik a határok nyitottságával, a turizmussal, az áruk cseréjével érkeznek, már a levegőben is fertőznek.

KOCKÁZATCSÖKKENTŐ MEGOLDÁSOK

A termelők az egyre gyakoribb hőség miatt már üvegházak hűtését, talajtakarást, talajnedvesség mérőket és víztakarékos öntözést vezetnek be, hogy a növényeket hő és vízstressz alól részlegesen védjék. A kutatások és a szakmai szövetkezetek is a klíma tűrőbb paprika és paradicsom fajták (hő és szárazság ellenálló, betegségtűrő hibridek) fejlesztését és elterjesztését szorgalmazzák, amelyek segíthetnek a biztonságosabb és stabilabb évenkénti termelésben.

A hőség ellen az árnyékoló és fényszűrő hálókat általában csökkentik a besugárzást és a hőmérsékletet, növelik a piacképes termés arányát, csökkentik a napégést és a hőstresszt. A légtér párástás-párástó rendszerek 3-5 °C kal is tudják csökkenteni a hőmérsékletet, miközben a levegő páratartalma a növények igényeinek megfelelő marad. A számítógépes klímaszabályozással a

szellőzés, a hűtés, a párástás és a fűtés automatikusan igazodik a növények napi igényeihez, így a hő és páratartalom stabil marad. A kőgyapotos, tápoldattal ellátott sorok jobban ellenőrizhetők, és a növények gyökérszónájában a víz és tápanyagellátás a hőségben is biztosítható.

Az új kártevők ellen bevált az integrált növényvédelmi rendszer, amivel megvalósult az integrált biológiai és fizikai védekezés. A ragacsos csapdák, a feromoncsapdák, szitás és rovarhálós fedések, a zárt ajtók segítenek korlátozni a bejutást, és a korai észlelést. A biológiai védekezés (hasznos rovarok, főleg tripsz és levéltetű ellen) a zárt környezetben különösen hatékony. Az azonban tény, hogy az Európai Unió egyre szűkíti a használható hatóanyagok listáját, ennek következtében az egyre csökkenő védekezési lehetőség jelentősen nehezíti a minőségi termelést, mondta az elnök.

HIÁNYZIK AZ UTÁNPÓTLÁS

A legfőbb problémát az jelenti, hogy a kertészet a mezőgazdaság egyik legmunkaigényesebb területe, miközben a hazai munkavállalók egyre kevésbé hajlandók elvállalni az itt kínált fizikai munkát. Különösen a betakarítási szezonban (zöltség- és gyümölcsüzret) tapasztalható kritikus hiány, ami miatt néha a termés egy része a földeken marad. Az ágazatban dolgozók többsége 50 év feletti. A fiatalokat nem vonzza a nehéz fizikai munka, a szakirányú végzettséggel rendelkezők pedig gyakran más szektorokban vagy külföldön helyezkednek el.

Az ágazat szereplői kénytelenek alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. A kertészeti szakma csak elkötelezett embernek való, mert a hét mindennapján készenlétben kell állni. Egészséges élelmiszert előállítani az egyik legszebb, legfontosabb tevékenység, s ebben részt venni megtiszteltetés. Ha sikere lesz a szentesi oktatási mentor programnak, akkor az mindenkinek öröme szolgál. De már óvodás korban el kellene kezdeni az új generációval megismertetni a kertészeti tevékenységet annak érdekében, hogy kíváncsiak legyenek, érdeklődjenek a szakma iránt, és megtanulják, hol terem, hogyan termesztik a paprikát és a paradicsomot. Az új üvegházakban már a korszerű technológiákkal kiváló munkakörülmények vannak, mondta végezetül Csikai Miklós.

(hajtungy)

Az ASP és az import megállítása dönti el a sertésszektor jövőjét

A REMÉLTNÉL GYENGÉBBEN SIKERÜLT AZ ELMÚLT ÉV A MAGYAR HÚSIPAR SZÁMÁRA, A PIACI HELYZET ÉS AZ ÁLLATBETEGSÉGEK NAGYBAN KORLÁTOZTÁK A NÖVEKEDÉST. A MAGYAR SERTÉSHÚSÁGAZAT SZÁMÁRA NAGY FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGET KÍNÁL, HA SIKERESEN VALÓSÍJTJÁK MEG AZ UNIÓS PÁLYÁZATOKON NYERTES FEJLESZTÉSI PROJEKTEKET, A SZÜKSÉGES BANKI FINANSZÍROZÁS BIZTONSÁGÁHOZ AZONBAN STABILABB PIACI POZÍCIÓK KELLENÉNEK, AMELYHEZ – A HÚSSZÖVETSÉG SZERINT – SZÜKSÉG LENNE A LEHETSÉGES PIACVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK BEVEZETÉSÉRE. NAGY KOCKÁZATOT JELENT A HORVÁTORSZÁG FELŐL IS TERJEDŐ AFRIKAI SERTÉSPESTIS IS, AMELYNEK MEGÁLLÍTÁSA LÉTKÉRDÉS A HAZAI SERTÉSHÚS TERMÉKPÁLYA JÖVŐJE SZEMPONTJÁBÓL.

Egy évvel ezelőtt a szolid optimizmus jellemezte a magyar húsipari ágazat szereplőit, a makrogazdasági előrejelzések alapján ugyanis akkor a hazai fogyasztás és az export bővülésében is lehetett reménykedni – emlékezett vissza szokásos húsvét előtti sajtótájékoztatóján **Éder Tamás**, a Magyar Húsiparosok Szövetsége (Hússzövetség) elnöke. A KAP stratégiai tervben akkor már kiírták a beruházási pályázatokat, így az is világos volt, hogy nagyon fontos időszak elé néz az iparág.

JÓL DOLGOZTAK A HATÓSÁGOK

Az ágazati teljesítmény azonban elmaradt az egy éve várttól: az elmúlt évben a húsfeldolgozó és tartósítói ágazat volumenében csupán 0,8, míg a készítménygyártás 0,2 százalékkal tudott növekedni. Az Éder Tamás által bemutatott számokból kiderült, hogy a teljes élelmiszeripar is gyengén szerepelt, ott 0,5 százalékos volt a csökkenés, ami viszont még mindig jobb, mint az ipar egészének teljesítménye.

A belföldi értékesítésben vegyes volt a kép: ugyancsak mennyiséget tekintve belföldön 8 százalékkal több húst adtak el tavaly, mint 2024-ben, miközben a húskészítmények piaci 2,3 százalékkal szűkültek.

A belpiac erősödése nagyban annak volt köszönhető, hogy a feldolgozók belföldi értékesítési kényszerben voltak. A ragadós száj- és körömfájás (RSZKF) ugyanis jelentősen visszavetette az exportlehetőségeket, így a hazai piacon kellett erősíteni. Éves szinten a húsexport – az első félév 13,5 százalékos csökkenése után – több mint 7 százalékkal esett vissza, amit alapvetően az RSZKF okozott, de közrejátszott az afrikai sertéspesztis (ASP) jelenléte is. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a sertéstartók és a hatóságok jól vizsgáztak a járványkezelésben, ennek köszönhetően sikerült gyorsan megállítani a vírust. Enélkül most egy akár 40–50 százalékos export-visszaesésről kellene beszélni.

Az elnök szerint ezek alapján inkább a sertésállomány csökkenésére lehetett volna számítani,

így meglepő volt, hogy a decemberi adatok 2,4 százalékkal, 2,87 millióra gyarapodott a hazai sertésállomány, sőt, a kocaállomány is növekedett 2,4 százalékkal, így valami borzasztó dolog nem történik, tovább bővíülhet a sertéslétszám.

A külkereskedelmi mérleg kismértékben javult, amit az okozott, hogy a húsimport nagyobb mértékben csökkent, mint az export. A pozitív egyenleg így 30 ezer tonna volt, amit az élősertés negatív mérlege 22,5 ezer tonnára rontott le.

KÁROS ÁRRÉSSTOP

A Hússzövetség elnöke beszélt az árrésstop egy évvel ezelőtti bevezetéséről is, és emlékeztetett, hogy akkor a sertéshúsok és a készítmények árai már csökkenő pályán voltak és ez azóta sem változott, ami alól csupán a virsli a kivétel. Vagyis a sertéshúsok és húskészítmények árai 2025-ben az inflációt csökkentő hatásúak voltak. Az árrésstop így ezeknél a termékeknél nehezen indokolható, és ráadásul azzal járt, hogy a cégek árképzése nyilvánossá vált, és ez végső soron aláásta a kereskedők és beszállítók közötti bizalmi kapcsolatot, és megágyazott az import növekedésének.

Éder Tamás a közel-keleti válság hatásait firtató kérdésre válaszolva elmondta, hogy az ágazat energiaigényessége azt jelentheti, hogy ha tartósan magas maradnak az energiahordozók árai, az előbb-utóbb megjelenik a húsipar áraiban is.

KULCSKÉRDÉS AZ ASP MEGÁLLÍTÁSA

A sertéshús-ágazat jövőjét most alapvetően két ügy határozhatja meg – vélekedett Éder Tamás. Mint mondta, szükséges lenne, hogy Magyarország éljen a rendelkezésre álló „szoft” piacvédelmi intézkedésekkel, ellenkező esetben az import elviszi a húsipari cégek nyereségét, egyben sokuknál azt az esélyt, hogy a bankoknál hitelképesnek bizonyuljanak és előteremtsek a nyertes fejlesztési pályázatokhoz szükséges önerőt. Másrészt pedig meg kellene állítani a

Baranyában dél felől akadálytalanul terjedő ASP-t. Az idén március közepéig 385 ASP-esetet jelentettek be Magyarországon, ebből 110-et Baranyában. Azonban míg Pest és Komárom-Esztergom vármegyékben az M1-es autópálya akadályt jelent a betegség terjedésében, délen egészen az M7-es autópályáig nincs ilyen gát. Ha ezt nem vesszük komolyan, akkor az ASP akkora területen lesz jelen az országban, hogy már nem lesz esély a regionalizációra, hogy a harmadik országokba folytatódhasson az export. Ehhez a vadásztársaságoknak komolyan kellene venni az ASP-t hordozó és terjesztő vaddisznó-populáció gyérítésére már meglévő előírásokat – tette hozzá.

B. K.

JÓ HÍREK A HÚSIPAROSOKNAK

Idén év elején enyhén javult a fogyasztói hangulat, de még nem nevezhető pozitívnak – mondta a tájékoztatón **Vágyi Erik**, a NielsenIQ Hungary ügyvezető igazgatója. A fogyasztók továbbra is érzékenyek, és keresik az akciókat. A fogyasztói kosárban ugyanakkor a húsnak meghatározó szerepe van: a feldolgozott és a friss hús együttesen 18 százalékot tesz ki. A feldolgozott húsokat vizsgálva egyértelmű a sertés dominanciája, hiszen a megvásárolt hústermékek 80 százaléka készült sertéshúsból. A szakmabelieket is némileg meglepte a kutatók által végzett generációs fogyasztói szokások felmérésének eredménye, amely a húsiparosok számára kifejezetten jó híreket hozott. Ezek szerint ugyanis például a fiatalok többet költenének húsról, és pozitív az állati fehérjék megítélése a körükben, jobb, mint a növényi fehérjéé.

Nagykun 2000 Mg. Zrt. a legnagyobb hazai rizstermesztő és feldolgozó

A MAGYAR RIZSÁGAZAT HELYZETÉRŐL NEHÉZ HITELESEBB KÉPET KAPNI, MINT A KISÚJSZÁLLÁSI NAGYKUN 2000 MG. ZRT.-NÉL. A TÁRSASÁG NEM CSAK A LEGNAGYOBB HAZAI RIZSTERMESZTŐ, HANEM FELDOLGOZÓ ÉS INTEGRÁTOR SZEREPET IS BETÖLT. A VÁLLALAT ÉLÉN ÁLLÓ **BORI TAMÁS** – AKI EGYBEN A RIZS SZÖVETSÉG ELNÖKE IS – A TELJES ÁGAZAT ÉRDEKEIT KÉPVISELI HAZAI ÉS EURÓPAI SZINTEN. VELE BESZÉLGETTÜNK A KIHÍVÁSOKRÓL ÉS A KILÁTÁSOKRÓL.

A Nagykun 2000 Mg. Zrt. komplex, több lábon álló gazdálkodást folytat. A rizstermesztés 1600 hektár berendezett rizsföldön zajlik, emellett a vállalat 4 ezer hektárt meghaladó bérelt és integrált területen végez szántóföldi növénytermesztést. Az állattenyésztés szintén fontos pillér: a gazdaság 500 tejelő Holstein–Fríz szarvasmarhát tart. Az éves tejtermelés meghaladja az 5 millió kilogrammot, amelyet a Sole-Mizo vásárol fel. A két vállalat között hosszú évek óta stabil és szoros az együttműködés. A partnerség alapja a hosszú távú gondolkodás és a kölcsönös kompromisszumkészség. Ez különösen nagy jelentőségű annak tükrében, hogy a hazai és európai tejpiac tavaly ősz óta válságos időszakot él át.

NAGY A VÍZHIÁNY

„Az elmúlt év nem tartozott a legsikeresebbek közé” – kezdte a beszélgetést Bori Tamás. Mint elmondta, a májusi hideg időjárás jelentősen visszavetette a rizs fejlődését, így az érés mintegy két héttel eltolódott. A vetésterületet ráadásul komoly fagykár is érte, ami számottevő termés kiesést eredményezett. A rendkívül alacsony csapadékmennyiség ellenére a rizsföldeken nem alakult ki kritikus vízhiány. Ez jelentős részben a társaság és a vízügyi hatóságok között hosszú ideje fennálló, jól működő együttműködésnek is köszönhető.

Az idei év első hónapjai kedvezőbben alakultak. Az őszi kalászos vetések jó állapotban vannak: a tél hidege és a hótakaró gyérítette a kártevőket, míg a februári és márciusi csapadék szinte teljes mérték-

ben hasznosult a kiszáradt talajokon. Ugyanakkor a csapadékhiány továbbra is komoly kihívást jelent, ezért a gazdaság már most megkezdte a felkészülést az öntözési szezonra. Ebben segítséget jelent, hogy a Kormány az idén is ingyenessé tette az öntözővíz felhasználását. A termelési feltételek stabilitását erősíti az is, hogy a Rizs Szövetség és az Agrárminisztérium közötti együttműködésnek köszönhetően sikerült fenntartani a rizstermesztés tavalyi támogatási szintjét.

MÁR FELKÉSZÜLTEK A RIZS VETÉSÉRE

A rizst Magyarországon nem palántázzák, hanem vetik: a kalászos növényekhez hasonló módon, gabonavetőgéppel kerül a talajba. A vetésre jellemzően április végén, május elején kerül sor, így a

kora tavaszi időszak elsősorban a területek előkészítéséről szól. Bár a talaj felső, 20–30 centiméteres rétegében még található nedvesség, a mélyebb rétegekben már jelentős a kiszáradás. Míg ez az állapot a rizsvetés előkészítésének jelenleg kedvez, a többi szántóföldi növénynek, különösen a kapásnövények számára, kedvezőtlen. Tavaly ugyanis legalább egyméteres mélységig kiszáradt a talaj, és ez a réteg azóta sem töltődött fel megfelelően. Emiatt fennáll a veszélye annak, hogy a növények gyökérzete a nyári meleg időszakban nem jut elegendő vízhez, ami komoly termésvesztést jelent. A fentiek miatt a szakember szerint kulcsfontosságú lenne, hogy a tavaszi időszak csapadékosabb legyen, és a nyár folyamán is érkezzen elegendő eső. Ellenkező esetben a növényállomány fejlődése jelentősen visszaeshet, ami az idei terméseredményeket is veszélyezteti.

Az állattenyésztés szempontjából szintén meghatározó kérdés a takarmányellátás. Az 500 egyedből álló tejelő szarvasmarha-állomány jelentős mennyiségű tömegtakarmányt igényel, amelyet a vállalat nagyrészt saját maga termel meg. A klímaváltozás kihívásaira reagálva a társaság tavaly őszi vetésű pilangós takarmánykeveréket alkalmazott, amellyel kiemelkedő, rekordközeli termést értek el. Ez különösen fontos eredmény egy olyan térségben, ahol az országos átlagnál is nagyobb a vízhiány.

Az őszi vetések előnye, hogy még a téli fagyok előtt megerősödnek, majd a nyári hőhullámok előtt betakaríthatók, így kisebb mértékben vannak kitéve az aszály hatásainak. A tavalyi kedvező eredményeknek köszönhetően a gazdaság másfél évre elegendő szenázst tudott biztosítani a szarvasmarha-állomány számára, és már a 2026-ban betakarítandó növényállomány is szépen sorol a földeken.

A FEJLESZTÉSSEL MENEKÜLNEK ELŐRE

A társaságnál kiemelt szerepet kap az innováció, a fenntarthatóság és a folyamatos fejlesztések. Ezeket az elveket érvényesítjük a beruházások terén is, folyamatosan növelve ezáltal a rizstermesztés és -feldolgozás hatékonyságát, mondta az elnök-igazgató. Az elmúlt évtizedben jelentős feldolgozóipari infrastruktúra épült ki a Nagykunrádán. Ennek részeként hántoló-, őrlő- és csomagolóüzemeket hoztak létre, valamint egy automatizált raktárhelyiséget és csomagolócsarnokot is kialakítottak. Ezek a fejlesztések lehetővé teszik a barna rizs, az A és B minőségű fehér rizs, valamint a rizsliszt előállítását.

A fejlesztések jelenleg is folynak és a jövőben is folytatódnak: Bori Tamás elmondta, hogy idén novemberben adják át az új, 4 tonna/óra kapacitású rizshántoló üzemet. A mintegy 666 millió forintos, részben európai uniós támogatással megvalósuló zöldmezős beruházás épülete már elkészült, hamarosan indul a technológia telepítése.

„Ez egyfajta előremenekülési stratégia” – fogalmazott a cégvezető. Az új üzem energiaigényét részben napelemek által termelt és helyben raktározott energia biztosítja, amely nemcsak a fenn-

A RIZSTERMESZTÉS 1600 HEKTÁR BERENDEZETT RIZSFÖLDÖN ZAJLIK, EMELLETT A VÁLLALAT 4 EZER HEKTÁRT MEGHALADÓ BÉRELT ÉS INTEGRÁLT TERÜLETEN VÉGEZ SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYTERMESZTÉST.

tartható működést szolgálja, hanem jelentős költségcsökkentést is eredményez. Ez különösen fontos a jelenlegi gazdasági környezetben, amikor az energiaárak számottevően emelkedtek.

A vállalat stratégiájában a fenntarthatóság kiemelt helyet foglal el: a környezettudatos gazdálkodás, a korszerű mezőgazdasági irányítás és a nemzetközi bio-piaci igényekhez való alkalmazkodás egyaránt meghatározza a fejlesztési irányokat.

TUDATOS BRANDÉPÍTÉS

A társaság a rizs- és speciális növénytermesztési szektorban elismert, nagy megbecsülésnek örvendő piaci szereplő, ami jelentős részben a folyamatos, innovatív termékfejlesztésnek köszönhető. A rizstermelésben jelentős hányadok képviselnek a helyi adottságokra nemesített hazai fajták, amelyeket

egyenként természetnek ökológiai és hagyományos gazdálkodási rendszerekben. A termékek kiváló minőségét jól mutatja, hogy a biorizst a külföldi partnerek prémium gyermektápszer-gyártáshoz is felhasználják. A „Nagykun rizs” az Európai Unió földrajzi árujelző oltalma alatt álló minősített termék, amely jelentősen növeli a hozzáadott értéket, és erősíti a hazai és nemzetközi vásárlók bizalmát. A márka tudatos építése újabb mérföldkőhöz érkezett: egységesítik a csomagolást, és egy új prémium termékkel is megjelennek a piacon.

Az újdonság alapját a „Szellő” nevű, részben saját tulajdonban lévő fajta adja, amely hosszú, szép szemű rizst biztosít. A prémium termék a megszokott kiváló minőség mellett egyik legfontosabb jellemzője az alacsony, mindössze mintegy 4 százalékos törtsemarány, amely lehetővé teszi a magasabb árkategóriában történő értékesítést.

A vállalat termékpalettája folyamatosan bővül, és már messze túlmutat a hántolt rizs értékesítésén. A biotermékek esetében a magas minőségi követelmények mellett az uniós földrajzi árujelző oltalom is jelentős piaci előnyt biztosít. Az ökológiai termesztés magyar nemesítésű fajtára épül, a termesztési technológia pedig megfelel a szigorú ökológiai előírásoknak, amelyeket a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. tanúsít. A feldolgozás minden esetben a Magyar Élelmiszerkönyv előírásai szerint történik, a társaság IFS élelmiszerbiztonsági rendszert működtet. A rizs emellett kiváló választás a gluténmentes étrendet követők számára is. A cég garantálja a termékek gluténmentességét.

A saját fejlesztésű puffasztott rizstermékek szintén fontos részét képezik a kínálatnak. Ezek a termékek a garantált gluténmentesség mellett teljes mértékben adalékanyag- és tartósítószer-mentesek. Válogatott alapanyagokból készülnek, magas rosttartalmuk révén támogatják az emésztést, és a vegán étrendet követők számára is megfelelőek, mivel nem tartalmaznak állati eredetű összetevőket.

A kínálat az édesipari termékek irányába is bővült. A reform desszertként pozícionált termékek között megtalálhatók a minőségi belga csokoládéval bevont puffasztott rizskorongók, amelyek különlegessége, hogy teljes felületükön csokoládé borítja őket. Ezek a termékek a natúr változatok kedvező tulajdonságait ötvözik az élvezeti értékkel.

ÁR LETÖRŐ SZEREPBEN AZ IMPORT RIZS

A hazai rizsárgazat számára továbbra is komoly kihívást jelent az importtermékek térnyerése. Mint arról már tavaly beszámoltunk, az import rizs jelentősen rontja az európai rizstermelés biztonságát, versenyképességét és fenntarthatóságát, ezért elengedhetetlen a szigorúbb uniós piacvédelmi szabályozás.

Az Európai Unió nyolc rizstermelő országának szereplői fogtak össze annak érdekében, hogy az Európai Bizottság hatékony lépéseket tegyen az import visszaszorítására. A kezdeményezésben Bori Tamás, a Rizsszövetség elnökeként, aktívan részt vett. Ugyanakkor a dán elnökség idején nem

BORI TAMÁS
elnök-igazgató

sikerült érdemi előrelépést elérni, mivel a védővám csak olyan magas importmennyiség felett lép életbe, amely már meghaladja a jelenleg problémát okozó szintet.

A rizs ágazat képviselői szerint – és ebben ritka módon a termelők, feldolgozói és kereskedelmi oldal is egyetértésben van - a fenntartható és versenyképes európai rizságyazat érdekében szükség van a Közös Vámtarifa felülvizsgálatára, valamint egy automatikus védintézkedési mechanizmus beépítésére az Általános Preferenciarendszerbe (GSP). Emellett kiemelt fontosságú a környezetvédelmi és szociális kölcsönösség elvének érvényesítése, a növényvédő szerek szabályozásának ésszerűsítése, valamint a kötelező származásjelölés bevezetése. A világ rizskereskedelme folyamatosan bővül, ezért kulcsfontosságú a fenntartható európai termelés védelme, a tisztességes verseny feltételeinek biztosítása és az ellátási láncok egyensúlyának fenntartása. Ez a közös fellépés nemcsak a termelőket és feldolgozókat védi, hanem a fogyasztók számára is megbízható, ellenőrzött minőségű termékeket garantál.

Az import rizs beáramlása, amelyet ráadásul nem a szigorú uniós előírásoknak megfelelően természetesen, jelentősen, 30-35 százalékkal csökkentette az uniós rizsárakat, így a magyar termékek árait is, mondta az igazgató. A magyar vásárlók jelentős része árérzékeny, pedig a Nagykun rizs minőségi, hitelességi és helyi terméként jelentős előnyt élvez az import rizzsel szemben. A minőségi előny – a kiváló gasztronómiai tulajdonságok mellett - abban is megmutatkozik, hogy a Nagykun rizs nehézfém tartalma (pl. arzén, kadmium) a kiskereskedelmi talajadottságok és az alkalmazott termesztési technológiájának köszönhetően európai viszonylatban is rendkívül alacsony.

Bori Tamás azt is hangsúlyozta, hogy a Nagykun a rizs termesztését, feldolgozását és csomagolását saját feldolgozóban végzi, így a termék elkészítésének teljes láncolata Magyarországon zajlik. Az import rizs viszont gyakran jelentős útvonalat és

A VÁLLALAT TERMÉKPALETTÁJA FOLYAMATOSAN BŐVÜL, ÉS MÁR MESSZE TÚLMUTAT A HÁNTOLT RIZS ÉRTÉKESÍTÉSÉN.

több csomagolási logisztikai szintet tesz meg, ami a frissesség és hitelesség mértékét csökkentheti. A Nagykun rizs minőségét a kiskereskedelmi termesztési hagyományok, a biotermelés, a GMO és gluténmentes jelleg, valamint a nehézfém tartalomban elért alacsony értékek jellemzik, amelyek együtt a hazai rizs piacán nagy különbséget jelentenek az import rizzshez képest. Az igazgató hozzátette, hogy az import ellen tavaly elindított küzdelmet tovább folytatják, és szeretnék, ha az Európai Parlament újra napirendre tűzné a téma tárgyalását.

A RIZSTERMESZTÉS KIHÍVÁSAI

A rizstermesztés egy nagyon speciális, infrastrukturálisan és környezeti szempontból is kockázatos ágazat, amely számos kihívással néz szembe világszerte, így Magyarországon is, fogalmazott Bori Tamás. A klasszikus elárasztásos technológia miatt a rizstermesztés nagyobb mennyiségű vízre és komplex vízgazdálkodásra (csatornák, zsilipek, tározók, kalitkák, gátak) épít, amelyeket folyamatosan karban kell tartani. Emellett a talajnak vízzárónak, agyagosnak, alapvetően sík terepnek kell lennie, ami jelentősen szűkíti az alkalmas területek számát. Magyarország az európai rizstermesztés északi határának számít, ahol a növény számára

alig van elég hosszú, meleg, páras vegetációs idő, és átlagosan évente csak egy termés betakarítása lehetséges. A száraz időszakok, a hirtelen lehűlések vagy a késő tavaszi fagyok pedig jelentős termés kiesést okozhatnak.

A magas költségek és speciális technológia biztosítása komoly beruházást igényelnek. A rizsföldek művelése nagy vonóerőt, speciális gépeket (pl. rögtörő simító, lánctalpas kombajn, lézer vezérelt gréder) és erős, speciális kapacitású gépparkot igényel, ami a beruházási és üzemeltetési költségeket jelentősen megemeli. A technológiai fegyelem, a precíz vízszabályozás és a fajtaválasztás miatt pedig jelentős szakmai tudás és állandó figyelem szükséges. Környezeti és egészségügyi kérdések is napirenden vannak a termesztés során, ugyanis az elárasztott rizsföldek jelentős mennyiségű metánt bocsátanak a légkörbe, így a klimatikus hatás tekintetében vannak ellenérvek. Emellett a rizs sajátosan felveheti a talajból az arzént, a kadmiumot és más nehézfémeket, ami a termék biztonságos használhatóságát és a piaci megítélését érinti.

A kis terület és a speciális termesztés miatt a rizsmezőkön nem váltanak könnyen más növényi kultúrára, így a kockázat diverzifikálása nehezebb. A hazai fogyasztás ugyan növekszik, de a piacot erősen dominálják az import rizsek, amelyek versenyképessége és ára tovább nehezíti a hazai termelők helyzetét.

SZÜKSÉGES A PIACVÉDELLEM

Az aktuális feladatokról szólva Bori Tamás elmondta, hogy két fontos feladatot kell megoldaniuk. Az egyik a műtrágya kérdés, amely jelentős input költség a cégnél. Az iráni válság miatt a műtrágya ára megnőtt, ezért a tervet is módosítaniuk kellett, mert az ellátás biztonsága mindent felülír. Az üzemanyagnál ugyanez a helyzet, a készleteket fel kell tölteni. A másik fontos kérdés a munkaerő: a jó, megbízható, nagy tudású munkaerő pénzbe kerül, fogalmazott az igazgató. Óriási változások vannak a bérköltségekben a korábbi időszakhoz képest, céges szinten az összes költség 20 százalékát a bérek teszik ki. A társaságnál 130-an dolgoznak, itt még családi dinasztiák végzik a munkát, de rájuk is vigyázni kell, hogy ne csábítsák el a cégtől. Az állattenyésztés igényli a legtöbb kézi munkaerőt, ahol már nehéz további racionalizálást végrehajtani.

Az élelmiszer, tehát a rizs, a biorizs, a rizstermék is bizalmi termék. A nagy piaci versenyben mégis megjelennek az ázsiai, dél-amerikai import termékek, mindaddig, amíg nem lesz belőle probléma, fogalmazott az igazgató. Nem elég stabilan, biztonságosan termelni, szükség van a piac védelmére is. De vannak kedvező tapasztalatok is, mert egyre több kiskereskedelmi lánc keresi a magyar, jó minőségű termékeket, így a Nagykun termékeket is, mert van olyan vásárló réteg, aki hajlandó többet fizetni a jó minőségért. S a Nagykun termékeknek már jó a híruk a hazai vásárlók körében is, mondta végezetül Bori Tamás.

Hajtn György

Az arany színű sárgaság: egyedül nem megy

AZ ARANYSZÍNŰ SÁRGASÁG 2025-BEN GYORS TERJEDÉSNEK INDULT MAGYARORSZÁG SZŐLŐÜLTETVÉNYEIBEN, A FERTŐZÖTT TÖKÉK ÉS AZ AMERIKAI SZŐLŐKABÓCA ELLENI VÉDEKEZÉS PEDIG KULCSFONTOSÁGÚ A JÁRVÁNY MEGFÉKEZÉSÉBEN. A TÉL CSAK RÉSZLEGESEN GYÉRÍTHETI A KÓROKOZÓT, ÍGY A KÖVETKEZŐ ÉVEKBEN A FOLYAMATOS MONITORING ÉS A KÖZÖSSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS VÁLIK A VÉDEKEZÉS ALAPJÁVÁ.

A szőlő arany színű sárgaság betegsége (Flavescence dorée, FD) tavaly szintet lépett Magyarországon. Bár nyár elején még sokan úgy vélték, hogy stagnálni fog a fertőzött területek nagysága, az év második felében egyértelműen gyorsult a betegség terjedése. Az év végére a 22 hazai borvidékből 21-ben kimutatták a fitoplazmát, és 19 vármegyéből 18-ban igazolták a jelenlétét. Mivel Szlovéniában gyakorlatilag teljes körűvé vált a fertőzöttség, onnan a fertőzési nyomás folyamatos, a betegség legyőzése már nem borvidéki, hanem országos, sőt, közép-európai léptékű kihívás lett.

MIÉRT NEHÉZ A VÉDEKEZÉS?

Az arany színű sárgaságot okozó fitoplazma ellen jelenleg nem létezik közvetlen kémiai hatóanyag, így a védekezés kizárólag a vektorként viselkedő, vagyis a betegséget terjesztő amerikai szőlőkabóca ellen lehetséges. Ez azonban csak részleges eredményt hozhat, mivel a kabóca nem kizárólag a szőlőn él, hanem más gazdanövényeken is fennmarad, így irreális a teljes kiirtása. A fertőzött tökéket ráadásul tartós fertőzési forrást jelentenek, amelyekből a kórokozó folyamatosan visszajuthat az állományba.

A veszély felismerését azt is jelezte, hogy a védekezés állami szintre emelkedett. A kormány által ősszel elrendelt intézkedések egyszerre célozták az amerikai szőlőkabóca állományának csökkentését és a fertőzési gócpontok – akár például elhagyott ültetvények – feltárását. Országos felderítési program indult, amely keretében a 6–8 fős, növényorvosokból, növényvédelmi szakemberekből és hallgatókból, szőlész-borász hallgatókból, hegybírókból és szőlősgazdákból álló csoportok vizsgálják az ültetvényeket és vesznek mintákat laboratóriumi elemzésre. Ez az ügy a szőlész-borász szakma szerint rávilágított arra, hogy hosszabb távon a hatóságok laborkapacitásának bővítésére van szükség.

REJTETT FERTŐZÉSI GÓCOK

A járvány terjedésének egyik legnehezebben kezelhető eleme az elhanyagolt területek jelenléte. A felhagyott ültetvények, zártkertek, illetve akár néhány gondozatlan töke is elegendő ahhoz, hogy fertőzési gócpont alakuljon ki, ahonnan a kórokozó, illetve az amerikai szőlőkabóca újra és újra, akár kezelés után is visszafertőzi a környező állományokat. Ez az oka annak, hogy a védekezés alapvetően közösségi

feladat, önmagukban a nagyüzemi termelők sem képesek tartós eredményt elérni. A fertőzött tökéket felszámolása során különösen fontos a teljes eltávolítás, mivel a fitoplazma a gyökérzetben is átélhet, így, ha nem alapos a tökéket kivágása, az a fertőzés fennmaradásához vezethet.

Miután télen volt egy viszonylag hidegebb, jóval fagyponnal alatti időszak, sokak reménykednek, hogy ez gyéríti a kabócaállományt, és bizonyos mértékben a fertőzött növényállományt is, de a realitás csak egy korlátozott természetes gyérülés lehet. Mert bár a hideg időszak képes csökkenteni a fertőzést, azonban a fitoplazma a növény belső szöveteiben, különösen a háncsrészben és a gyökérben átél, így tavasszal újra indulhat a fertőzési ciklus. A tél tehát legfeljebb lassítja a járványt, de nem képes megállítani annak terjedését.

VÉDEKEZÉSI FELADATOK

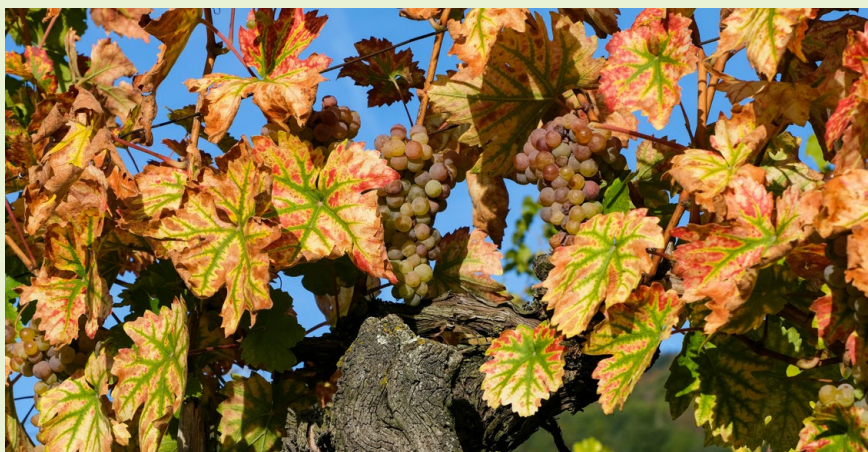
A növényvédelmi szakemberek szerint az idei vegetációs időszakban a védekezés sikere elsősorban a következetes és jól időzített beavatkozásokon múlik. A fertőzött tökéket eltávolítása továbbra is alapvető feladat, amelyet a teljeskörű gyökerestől történő kivágással és a növényi maradványok megsemmisítésével kell végrehajtani. A kabóca elleni védekezés hatékonyságát döntően az időzítés határozza meg, ezért a kezeléseket a lárvastádiumokhoz és az imágók megjelenéséhez kell igazítani a tavaszi és nyári időszakban. Emellett a nyugalmi időszakban végzett lemosó permetezések is fontos szerepet játszanak a populációk visszaszorításában. A folya-

matos megfigyelés és előrejelzés is elengedhetetlen, hiszen a rajzás dinamikájának ismerete nélkül a védekezések hatékonysága jelentősen romlik. Kiemelt jelentőségű továbbá, hogy a kiskerti és hobbiültetvények tulajdonosai is bekapcsolódjanak a védekezésbe, ugyanis a már említett okok egy fertőzött töke is járványgóc lehet.

Az előrejelzések szerint idén az arany színű sárgaság további terjedése várható, még ha lassuló ütemben is. A jelenlegi helyzet előrevetíti, hogy a hangsúly a teljes felszámolásról a járvány hosszú távú menedzselésére helyeződik át. Ez a gyakorlatban a termesztési költségek növekedésével, a növényvédelmi fegyelem erősödésével és az ültetvénykezelti gyakorlatok átalakulásával járhat. A következő évek egyik kulcskérdése az lesz, hogy sikerül-e hatékonyabb előrejelzési rendszereket és gyorsabb, nagyobb kapacitású diagnosztikai hátteret kialakítani.

A 2025-ben bevezetett vis maior lehetőség rövid távon segítséget nyújt a gazdálkodóknak, ugyanakkor hosszabb távon új szakmai és gazdasági kérdéseket vet fel. A gondosan művelt területek mellett létező elhanyagolt ültetvények ugyanakkor feszültséget okozhatnak. A szakemberek szerint hatásos lehetne egy differenciált támogatási rendszer bevezetése, amely nemcsak a károk enyhítését szolgálja, hanem ösztönzi a megelőző növényvédelmi gyakorlatok következetes alkalmazását is.

B. K.

A Breier Farm a Pilis régió mintagazdasága

SZÁMOS POZITÍV JELZŐVEL ILLETHETJÜK A BREIER FARMOT, UGYANIS, HA BEHAJTUNK A POMÁZI KÖZPONT PARKOLÓJÁBA, SZÉP LÁTVÁNY FOGADJA A LÁTOGATÓT. ITT A TERMÉSZET ÉS A MODERN VILÁG KOMPOZÍCIÓJA ELEVENEDIK MEG, S AZ IS JÓL LÁTSZIK, HOGY A HAGYOMÁNYOK ŐRZÉSÉRE IS NAGY HANGSÚLYT HELYEZNEK. A BREIER FARM FŐ PROFILJA EGY INTEGRÁLT, SOKIRÁNYÚ TEVÉKENYSÉGET FOLYTATÓ CSALÁDI GAZDASÁG, VALÓDI ÉLMÉNYBIRTOK, AHOL A PRECÍZIÓS MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS ÉS A FELDOLGOZÁS EGYMÁSRA ÉPÜLVE, HARMÓNIÁBAN KIVÁLÓAN MŰKÖDIK.

BREIER LÁSZLÓ TULAJDONOSSAL BESZÉLGETTÜNK.

Az élménybirtok megalakítása is családi döntés eredményeként született, ugyanis a Breier családban hagyományosan végeztek a mezőgazdasági tevékenységet. Állatokat tartottak, kertészeti és gyümölcs termékeket termesztettek, így a házi ízvilág már a

felőtt korú gyerekekben is felébresztette a nosztalgiai a finom, házias élelmiszerek iránt. A 2010-es évek derekán döntött úgy a család, hogy a nagyközönség számára is elérhetővé teszik a családban megszokott ízvilágot, és megalapítják a Breier Farmot. A csodás pomázi, csobánkai

környezetet 2016-ban fedezték fel, ahol ma 200 hektáron gazdálkodnak.

Ma már persze nyoma sincs annak az elhanyagolt állapotnak, mint amikor a család megvette először a 120 hektáros földterületet, amelyhez további 80 hektár szántót is vásároltak. A 120 hektáron főként

magára hagyott gyümölcsfák voltak, ami a jövőt is meghatározta. Az elsődleges cél a tervezés során az volt, hogy itt nem csak a termelést és a feldolgozást fogják megvalósítani, hanem a nagyközönség számára is megnyitják a farmot, mivel fenntartható, természetbarát, hagyományközeli gazdálkodás kívántak megvalósítani. Kezdetben kisebb mértékben gondolkodtak, de ahogy az élménybirtok híre terjedt, úgy kellett a nagyobb, kereskedelmi mennyiségű, többféle élelmiszerelőállítás megvalósítani. A tervekben azután egy komplexum épült meg, ahol hús-, tej-, és gyümölcsfeldolgozó is helyet kapott az állattartó telepek mellett. A komplexumot végül is 2022 májusában nyitották meg, ahol egy tanya étterem, egy tanya bolt, panzió és rendezvény helyszín fogadja a látogatókat.

HÁROM ALAPPILLÉR

A Breier Farmon a családi gazdaság 200 hektáron gazdálkodik, a pomázi gyümölcsös rész körülbelül 50 hektár, aminek egy része „szedd magad” formában működik. A 150 hektáron pedig a gabonatermesztés mellett gyepek és erdők is találhatóak. A projekt három alappillérré épült. A Breier Farm fő profilja egy integrált, sokirányú családi gazdaság, amelyben a fenntartható, hagyományos és korszerű technológiával megvalósuló, magas szintű mezőgazdasági termelés folyik, erős szimbiózisban a feldolgozással. A mezőgazdasági termelés keretében tejelő szarvasmarha tenyésztés, sertés és baromfitenyésztés, valamint szántóföldi növénytermesztés és gyümölcstermesztés folyik. A termelés során elsődleges cél, hogy minél jobb minőségű alapanyagot állítsanak elő.

A másik pillér az élelmiszerfeldolgozás, ugyanis a jó minőségű alapanyagot itt, helyben dolgozzák fel. A farm a saját tejéből sajt, vaj és joghurt termékeket készít, míg sertés és csirkehúsból a tanyabolt hentespultjába, vagy a tanya bisztró konyháján keresztül a tányérra kerülnek a termékek. A gyümölcsösből pedig szintén kedvelt lekvárokat főznek, és zöldségkészítmények is készülnek helyben, a saját üzemekben. A farm eredményes munkáját az Agrárminisztérium a legutóbbi OMÉK-on elismerte, ugyanis a tulajdonos a „Termőföldtől az asztalig” miniszteri különdíjat vehette át.

A harmadik pillér az élmény és a turisztikai tevékenységet jelenti. A farm nyitott a nagyközönség előtt, nem véletlen, hogy iskolai kirándulások (népszerű az állatsimogató, ahol a háziállatainkat ismerhetik meg a gyerekek), rendezvények, nyári fesztiválok (pl. csülök és sörfesztiválok) helyszínévé nőtte ki magát, amit a panziós és éttermi szolgáltatások is vonzóvá tesznek. A városi ember itt megismerheti a falusi, gazdálkodói létet, megkóstolhatja és megvásárolhatja a termékeket, élvezheti a természet szépségét, s az élménybirtokon kapcsolódhat a város zajából.

AZ AKG PROGRAMBAN IS RÉSZT VESZNEK

A szántóföldi kultúrákban és a gyümölcsültetvényekben is a szelíd növényvédelmet képviselik,

BREIER LÁSZLÓ
tulajdonos

ami azt jelenti, hogy a legkisebb környezeti terheléssel kezelik a növényállományokat. Az intenzív ültetvények nagyszámú kezelése helyett itt az extenzív ültetvényekben, a lehető legkevesebb növényvédelmi kezeléssel védik a növényeket, sokszor az ökológiai termesztésben is elfogadott készítményekkel, mindez a gyümölcsök zamatosabb ízvilágában is visszaköszön. Ezen felül a gyümölcsökben mérik a szermaradványokat, ami rendszerint legfeljebb a megengedett töredéke és leggyakrabban hatóanyagmaradék-mentes!

„Az a törekvésünk, hogy garantáltan szermaradvány mentes gyümölcsöket dolgozzunk fel. Igaz, a biogazdálkodásra még nincsenek meg a megfelelő körülményeink, de célunk, hogy minél egészségesebb termékeket kínáljunk a fogyasztóinknak, és a vendégeinknek. A legelőn és a kaszálon évtizedek óta nem használtunk vegyszereket”, mondta Breier László.

Az idei évben a vetésforgók miatt nem vetettek gabonaféléket, abraktakarmányokat, mondhatni teljes mértékben zöldítették a földeket, így

pillangósokkal vetették be a területet. Ezzel a korábbi 80 hektáros kaszáló 150 hektárra nőtt, elsősorban azért, hogy ne kelljen vegyszert használni. A farm egyébként részt vesz az agrár-ökológiai programban is, így eleget tesznek a program elvárásainak.

A „BOLDOG ÁLLATTARTÁS” PROGRAM

A gazdaságban a „boldog állattartás” elveit követik, így az állatokat olyan körülmények között tartják, amelyek minél inkább megfelelnek a természetes viselkedésüknek, emiatt jobb az életminőségük, illetve a feldolgozott hústermékek minősége is. A természetes tartásmód tehát a farmon megvalósult, ugyanis az istállók nagy kifutókkal rendelkeznek, az állatokat különlegesen kialakított bokszok, szabad légterek mellett tartják. Így a magyartarka tehének, a sertések, a baromfi és patásállatok is sokkal nagyobb mozgási szabadságot kapnak, mint más, intenzív állattartásban tartott állatok, hiszen nem szorulnak keszény, zárt helyekre.

A tulajdonos kiemelte, természetes takarmánnyal etetik az állatokat: a tehének GMO mentes szénát és réti füvet, a baromfik lassú nevelés mellett minőségi takarmányt kapnak, ezért a hús, a tej és a tojás „tisztább” alapanyagként szolgál. Ugyancsak fontos megjegyezni, hogy nagy hangsúlyt helyeznek a stresszmentes környezetre, az antibiotikum mentes és klíma barát gazdálkodás biztosítására. A korszerű, de állatbarát fejőrobot segíti, hogy a tehének saját ritmusukban menjenek a fejésre. A baromfit faforgáccsal mélyalmos rendszerben tartják, ahol a csirkék több időt kapnak a vágó súly elérésére.

Környezetbarát eljárásokat alkalmaznak, ami abban mutatkozik meg, hogy kevesebb vegyszert használnak, a trágyát újra hasznosítják a mezőgazdaságban, a „szelíd” növényvédelem is hozzájárul, hogy az állatok ne legyenek túlterhelve, és a környezet ne foglaljon el túl nagy ammóniás terhelést. A „boldog állattartás” a Breier Farmon úgy vált valósággá, hogy az állatok nagy szabadságban, természetes takarmányozással, stresszmentes tartással és környezetbarát körülmények között élnek.

DÍJNYERTES SAJTOK KÉSZÜLNEK

Az állatállományról szólva Breier László elmondta, hogy az istállóban 40-45 tejelő magyartarka szarvasmarha és szaporulata éli a boldog mindennapjait. Igaz, hogy a laktációs termelés nem éri el a Holsten-Fríz szarvasmarhák teljesítményét, de az évi 6-7 ezer kilogramm tejet így is leadják az egyedek, amelyből magas minőségű tejtermékek készülnek. A Breier Farm sajtjai az elmúlt három évben, a World Cheese Awards (WCA) verseny során több termékkel is díjat nyertek, főként a Pilisi sajt és a Tanya sajt különféle változatai érték el a legjobb eredményeket. A Breier Farm szénatej-típusú sajtjai az európai sajtversenyeken is elismert minőségűek, és a receptje a saját, kontrollált tejtermelésen alapszik. A díjak átadásakor

A BREIER FARMON A CSALÁDI GAZDASÁG 200 HEKTÁRON GAZDÁLKODIK, A POMÁZI GYÜMÖLCSÖS RÉSZ KÖRÜLBELÜL 50 HEKTÁR, AMINEK EGY RÉSZÉ „SZEDD MAGAD” FORMÁBAN MŰKÖDIK.

a termékek méltatása során mindig elhangzik, hogy a minőségi tejnek, a természetes takarmánynak, a hosszú érlelésnek és a Pilis vidék egyedi, önálló karakterrel rendelkező vidékének köszönhetően jutottak el a nemzetközi díjazásig.

A mintegy félszáz hízósertést a hús és húskészítmény gyártáshoz hizlalják. Ezzel egyidőben 1000-1200 baromfit nevelnek, heti szinten 80-100 csirkét vágnak le és dolgoznak fel. Az állatok húsából több típusú, hagyományos modern húskészítményt állítanak elő, amelyek kisebb hányada a saját állattenyésztési alapanyagokból készül. A főbb hús és húskészítmények közül meg kell említeni a sváb és a magyaros grillkolbászokat, a füstölt kolbászokat. Az üzemben a hagyományos magyar füstölt kolbászok mellett különlegesebb változatok is készülnek, mint például a „füstölt kolbász szarvas hússal”, ami egyedi, karakteres ízvilágú, jellemzően a füstölt, szarvas sertés keverékből készült húskolbász. Breier László hangsúlyozta, hogy a húskészítmények magas hústartalommal, házias ízvilággal készülnek, amelyeket modern technikával, de hagyományos receptek alapján gyártanak.

A KLÍMAVÁLTOZÁS KIHÍVÁSAI

A Breier Farm a szélsőséges időjárás és a klímaváltozás kihívásait úgy kezeli, hogy párosítja a hagyományos, helyspecifikus gazdálkodást a modern fenntartható technológiákkal, mind az állattenyésztés, mind a kertészet terén. A birtokon a nagy kifutók, a stabil épületek, a rejtőalkalmat biztosító fák és a fedett kifutók kialakításával csökkentik a hőstressz és a szélsőséges esők hatását az állatokra. A korszerű szántó és kertgazdálkodási technológiákkal (pl. talajszerkezet védelem, mentési csatornák, talajtakarás) védik a talaj termőképességét. A tejjüzemben a már működő precíziós fejőrobot nemcsak a fejesre, hanem a tehének állapotának digitális követésére is szolgál, így a táplálkozás és a takarmányadag optimalisan igazítható az egyes állatok igényeihez.

A növényi takarmány termelésben a modern, hatékony, precíziós vető és trágyázó gépekkel, permetező drónnal gépekkel termelik meg a szükséges takarmányt, miközben minimalizálják a talajtömörödést és a vízhasználatot, amivel a klíma szélsőségek hatását lehet csökkenteni. A farm kertészetében a fenntartható eljárásokat használják, a klíma szélsőségek ellen pedig ellenállóbb fajtákat ültetnek a kertészetükben. Egyelőre nem tudják a gyümölcsöst öntözni, de tervezik egy öntöző-tó létesítését annak érdekében, hogy az aszályos időszakot is átvészeljék. Tervezik, hogy az öntöző tóra lebegő napelemeket telepítenek, ami gátolja az elpárolgást, miközben energiát termelnek. A gyümölcsös itt is kitért a természet erőinek, s ez nehezíti a rentábilis gazdálkodás megvalósítását. A gyümölcsökből – alma, sárga- és őszibarack - különböző lekvárokat, hidegen préselt almalevet készítenek. Ezek a termékek is igen népszerűek és kelendők a vásárlók körében.

A MINTEGY FÉLSZÁZ HÍZÓSSERTÉST A HÚS ÉS HÚSKÉSZÍTMÉNY GYÁRTÁSHOZ HIZLALJÁK. EZZEL EGYIDŐBEN 1000-1200 BAROMFIT NEVELNEK, HETI SZINTEN 80-100 CSIRKÉT VÁGNAK LE ÉS DOLGOZNAK FEL.

FOLYAMATOS A FEJLESZTÉS

A Breier Farmon a fejlesztés soha véget nem érő folyamat. Az elmúlt években a tevékenység bővítését és a környezetbarát, turisztikai profil megerősítését szolgáló fejlesztések valósultak meg, elsősorban az élelmiszer feldolgozás, a vendéglátás és a fenntarthatóság terén. Az élelmiszer és feldolgozó fejlesztések keretében a tej és sajtüzemek korszerűsítésére helyezték a hangsúlyt, s ennek következtében a prémium szénatej sajt gyártáshoz a legmodernebb technológiát és precíz minőségirányítást vezették be, miközben a kézműves, hagyományos eljárásokat is megőrizték.

A vendéglátás és turisztikai fejlesztések sem maradtak el. A Tanya Bisztró és étterem kapacitása kifejezetten fejlett vendéglátóipari szolgáltatássá vált, amely tavasztól őszig akár 100–110,

hidegebb hónapokban pedig 50-60 főt is képes fogadni, s a vendégeket saját termékkel, „farm to table” konyhával fogadni. Az étterem kapcsán, állami támogatási pályázatok keretében, vendéglátóipari gépek és eszközök (többfunkciós konyhai berendezések) beszerzése valósult meg, amelyek a konyha modernizálását és a nagyobb portfólió feltétel nélküli feldolgozását segítik.

A fenntartható gazdálkodás érdekében az infrastrukturális fejlesztésekkel a gazdaság a környezet és klímabarát gazdálkodás megvalósítását is képviseli. A farm élménytanya profilját a különféle élményprogramok (családi napok, rendezvények, iskolák és óvodák részére szervezett farmtúrák, nyári fesztiválok) fejlesztésével erősítették, így a látogatókapacitás és a közösségi részvétel is jelentősen nőtt. A Breier Farm fejlesztései elsősorban a saját termeléshez kapcsolódó, modern feldolgozókapacitások bővítését, a vendéglátó és turisztikai partnerek korszerűsítését, valamint a fenntartható mezőgazdálkodás és a környezetbarát technológiák beépítését jelentik, amelyek a birtok „farm to table” és öko élménybirtok profilját alapozzák meg.

NEHÉZ ÉVRE SZÁMÍTANAK

Nagyon sok munka, kihívás egy ekkora farm működtetése. Breier László szerencsés abból a szempontból, hogy az 50 fős csapata csupa olyan, zömmel fiatal szakemberből áll, akik elkötelezettek a szakmájuk és a farm sikerre vitele kapcsán. Nélkülük nem jutottak volna el idáig. Breier László nem számít könnyű gazdasági évre idén sem. Ennek ellenére optimista, mert a helyi, pilisi régió turizmusa a lokális összefogással fel fog pezsdülni. A minőségi vendéglátást képviselő cégek már felkerültek a régió térképére, amelyen a Breier Farm is helyet kapott.

Hajtun György

Élménybirtok,

ahol jó lenni és jó enni!

A Tanya boltban saját készítésű szörpök, lekvárok, díjnyertes tejtermékek és húsárúk között válogathatsz, így otthon is élvezheted az igazi, természetes ízeket.

2013 Pomáz, Breier tanya 1.

+36 30893 3442

info@breierfarm.hu

breierfarm.hu

Precíziós vadkárelhárítás ökológiai felelősséggel: Innováció és kombinált védelem a Doxmand-tól

A hazai agráriumban és erdőgazdálkodásban tapasztalható, évről évre súlyos károkat okozó vadkár mögött egy komplex ökológiai probléma húzódik meg. A fő kiváltó ok az élőhelyek drasztikus fragmentációja. Az infrastrukturális beruházások és a bekerített gyorsforgalmi utak kíméletlenül elvágják a természetes ökológiai folyosókat és a vadak vonulási útvonalait. Az állományok mozgástere fizikailag korlátozódik, így kényszerűségből a környező mezőgazdasági kultúrákban keresnek táplálékot. Ebben a helyzetben a gazdálkodók feladata kettős: a lehető leghatékonyabban védeni a termést, ugyanakkor etikus, a vadállományt nem károsító megoldásokat alkalmazni. Erre a kihívásra nyújt professzionális agrotechnológiai választ a **magyar fejlesztésű Doxmand** ultrahangos vadriasztó termékcsalád.

A Doxmand technológiája a természet tisztelésén és az etikus vadgazdálkodás elvein alapul. Az eszközök anélkül tartják távol a nagyvadakat a haszonnövényektől, hogy fizikai sérülést okoznának nekik; egyszerűen egy számukra diszkomfortos környezetet teremtenek. A mikrokontroller-vezérelt készülékek a magas ultrahang-tartományban, véletlenszerűen generált frekvenciamodulációt alkalmaznak. Ezzel nagymértékben képesek csökkenteni a vadkárelhárítás egyik legnagyobb kihívását, a habituációt (a hang megszokását). Az eszközök ökológiai lábnyoma minimális: az autonóm működést beépített napelemek és akkumulátorok biztosítják, kizárólag megújuló energiára támaszkodva.

A technológiai fejlődés a mindennapi terepi munka során is komoly előnyt jelent a gazdáknak. A Doxmand legújabb, okos **ultrahangos vadriasztói** már okostelefonos applikációval és Bluetooth kapcsolattal rendelkeznek. Bár a területbejárás és a helyszíni jelenlét továbbra is elengedhetetlen, a digitalizáció nagymértékben megkönnyíti az ellenőrzést. A gazdálkodónak többé nem kell gyalogosan megközelítenie és ki-be kapcsolnia minden egyes készüléket a rutinellenőrzéshez. Elég a munkagéppel vagy terepjárával a riasztó Bluetooth-hatósugarába érni, és az applikációban másodpercek alatt leolvasható az eszköz üzemállapota, a pontos töltöttségi szint, illetve a beépített Védelemtervezőnek köszönhetően a készülékek pontos elhelyezkedése a területen. Emellett az eszköz riasztás paramétereit is könnyedén változtathatók a telefonról: a felhasználó a környezeti adottságokhoz igazíthatja a frekvenciát és a riasztási időtartamot, naplózhatja a készülék működési teljesítményét, valamint dedikált állatspecifikus beállításokat is alkalmazhat.

Ez a kényelmi funkció jelentős időt és fizikai energiát takarít meg a fárasztó terepszemlék során.

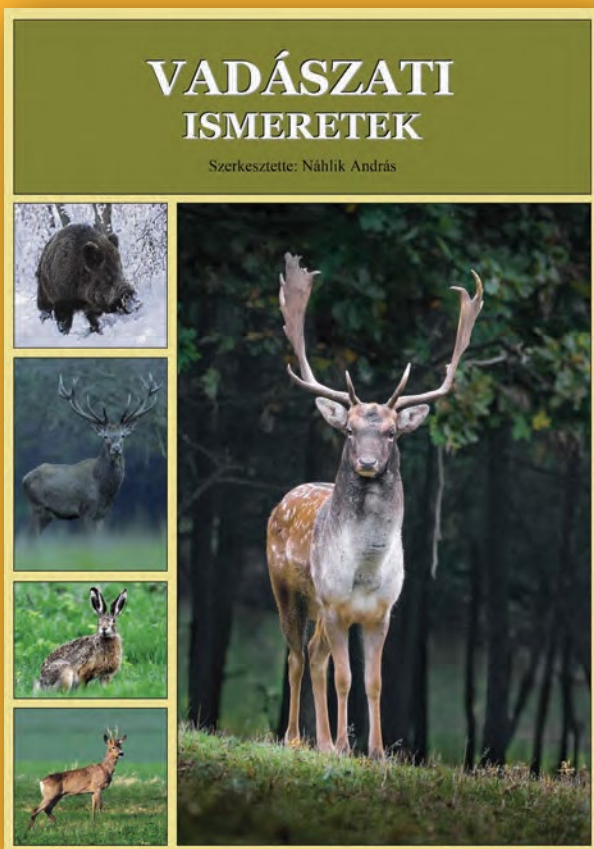
A fragmentált élőhelyek miatti koncentrált vadnyomás esetén azonban a szakmai tapasztalatok azt mutatják: a legmagasabb szintű védelem a multi-szenzoros, kombinált védekezéssel érhető el. A Doxmand által javasolt kombinált védekezés lényege, hogy a vadak több érzékszervét zavarja egyszerre, jelentősen megnövelve a tasztító hatást. A Doxmand ultrahangos vadriasztók nyújtotta akusztikus hanghatást a kritikus határvonalon érdemes kiegészíteni a **Doxmand vadriasztó folyadékkal**, amely az olfaktorikus (szaglás és ízlelés) érzékeken keresztül riaszt. Ezt a rendszert kiválóan kiegészítik a vizuális sokkot okozó fényriasztó eszközök (például a **Kék Vadőr 360**). Bár a természetben garantálni semmit nem lehet, ez a hallást, szaglás és látást egyszerre stimuláló, szinergikus védelem biztosítja a legnagyobb esélyt arra, hogy a természetben maradjon, az állatok pedig a természetes élőhelyük felé orientálódjanak.

VADÁSZATI ISMERETEK

Szerkesztette: Náhlik András

A sikeres vadászvizsga alapja!

- › vadászható és fontosabb védett állatfajok
- › egyéni és társas vadászati módok gyakorlata
- › vadfajaink viselkedése és vadászata
- › korbecslés és trófeabírálat
- › fegyvertan és ballisztika
- › vadászkutyák és kiképzésük
- › vadászok szerepe a vadgazdálkodásban
- › vadászat és természetvédelem
- › vadászat jogi szabályozásának alapelvei

**Évente frissülő,
naprakész elektronikus szakkönyv**

www.szaktudas.hu

MyOkosFarm

Csak nettó
19.900,-
Ft/hó

Monitoring, naplózás

Riasztás és automatizáció

Webalapú elérés

Energia
fogyasztás

Környezeti adatok

Távvezérlés
Üzemállapot

www.okosfarm.com – info@okosfarm.com

0670-932-55-52